

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

Jaarrapport 2012

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

Postbus 90170

5000 LM Tilburg

E-mail: spd@achmea.nl

Telefoon: (013) 462 35 18

Internetsite: www.pensioenfondsdierenartsen.nl

INHOUDSOPGAVE

Pagina

A	Voorwoord	4
B	Kerncijfers	6
C	Karakteristieken van het pensioenfonds	9
D	Verslag van het verantwoordingsorgaan	17
E	Bestuursverslag	23
	Hoofdpijnen	24
	Pensioenbeleid	28
	Beleggingenparagraaf	31
	Financiële paragraaf	38
	Risicoparagraaf	40
	Toekomstparagraaf	41

F JAARREKENING

1	Balans per 31 december 2012	43
2	Staat van baten en lasten over 2012	44
3	Kasstroomoverzicht 2012	45
4	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	46
5	Toelichting op de balans per 31 december 2012	51
6	Toelichting op de staat van baten en lasten over 2012	66

G OVERIGE GEGEVENS

1	Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum	72
2	Statutaire resultaatbestemming	72
3	Actuariële verklaring	73
4	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	75

BIJLAGEN

1	Verloopstaat deelnemers	78
2	Pensioenregeling	79
3	Rapportage Compliance Officer Stichting Pensioenfonds Dierenartsen over 2012	86

A VOORWOORD

VOORWOORD

2012 was voor pensioenfondsen het jaar van de kortingsmaatregel. Ook het bestuur van SPD moest in het begin van het jaar een voorgenomen korting aankondigen. De dekkingsgraad eind 2011 was niet hoog genoeg om zonder deze noodmaatregel op tijd te herstellen. Eind 2012 was de situatie gelukkig beter. Vanwege de goede beleggingsopbrengsten en doordat pensioenfondsen met een andere rente mogen rekenen, bleek een korting op de pensioenaanspraken niet nodig. Het herstel van de economie is echter nog zeer broos en het is dus niet uit te sluiten dat de financiële positie van SPD weer onder druk komt te staan. In dat geval kan een korting aan het begin van 2014 helaas alsnog noodzakelijk blijken.

In 2012 heeft het bestuur uitgebreid aandacht besteed aan het beleggings- en risicobeleid. In hoeverre past de beleggingsportefeuille nog bij de opzet van de pensioenregeling en de omvang van het pensioenfonds? Zijn alle risico's bekend en beheersbaar? Om deze vragen te kunnen beantwoorden is een project herziening vermogensbeheer opgestart. Doel is om een beleggingsbeleid vast te stellen en uit te voeren dat nog beter aansluit bij de eisen van nu en de toekomst.

Vanaf 2015 verandert er veel in de wetgeving. Het fiscale kader wordt van toepassing voor alle beroepspensioenfondsen. Voor SPD betekent dit dat de pensioenleeftijd en de premiestaffels opnieuw tegen het licht gehouden moeten worden. 1 januari 2015 is (vooralsnog) ook de ingangsdatum van het nieuwe Pensioencontract. Er moet een keuze gemaakt worden tussen een nominaal en een reëel kader. De inhoud van de pensioenregeling is het domein van de deelnemersvereniging (DPD); SPD voert de pensioenregeling uit. Daarom zijn SPD en DPD gezamenlijk een traject gestart dat moet leiden tot een toekomstbestendige pensioenregeling.

Al met al een drukke tijd voor de boeg. De komende anderhalf jaar zijn bepalend voor de pensioenregeling van SPD. Daar komt dan ook nog eens de invoering van de langverwachte Wet versterking bestuur pensioenfondsen bij, die een grote impact heeft op de wijze waarop pensioenfondsen georganiseerd zijn.

Eind 2012 liep de zittingstermijn van Frieke Haffmans af. Op deze plaats wil ik haar bedanken voor haar toewijding en inzet in de afgelopen negen turbulente jaren.

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

Ton de Ruijter
Voorzitter

B KERNCIJFERS

KERNCIJFERS

Deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden

	2012		2011		2010		2009		2008	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Deelnemers	3.412	59,0	3.369	59,9	3.275	59,5	3.200	60,4	3.088	60,0
Pensioengerechtigden met uitstel ingang pensioen	9	0,2	10	0,2	44	0,8	64	1,2	85	1,7
Gewezen deelnemers	1.068	18,5	1.037	18,4	1.037	18,8	938	17,7	935	18,2
Pensioengerechtigden	1.293	22,3	1.209	21,5	1.149	20,9	1.100	20,7	1.037	20,1
	<u>5.782</u>	<u>100,0</u>	<u>5.625</u>	<u>100,0</u>	<u>5.505</u>	<u>100,0</u>	<u>5.302</u>	<u>100,0</u>	<u>5.145</u>	<u>100,0</u>

Bijdragen van deelnemers, saldo waardeoverdrachten, pensioenuitkeringen en uitvoeringskosten (x € 1.000)

	2012	2011	2010	2009	2008
Bijdragen van deelnemers	17.919	17.255	16.548	15.881	14.686
Saldo waardeoverdrachten risico pensioenfondsen	-	-620	-600	-88	-1.248
Pensioenuitkeringen	21.840	19.805	18.384	17.197	15.411
Uitvoeringskosten	1.747	1.585	1.536	1.454	1.512

Technische voorzieningen, algemene reserve, belegd vermogen (x € 1.000) en dekkingsgraad (%)

	31-12-2012	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009	31-12-2008
Technische voorzieningen					
- voor risico pensioenfondsen	1.055.373	965.953	826.943	721.976	717.420
Algemene reserve	-12.859	-45.132	-3.687	27.649	-11.854
Beleggingen					
- voor risico pensioenfondsen	1.039.223	922.110	823.917	783.301	729.443
Liquide middelen	358	273	1.043	318	342
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	3.813	4.039	3.975	3.717	3.672
Saldo overige activa en passiva	-880	-5.601	-5.679	-37.711	-27.891
Totaal belegd vermogen	<u>1.042.514</u>	<u>920.821</u>	<u>823.256</u>	<u>749.625</u>	<u>705.566</u>
Aanwezige dekkingsgraad	98,8	95,3	99,6	103,8	98,3

Verdeling beleggingsportefeuille voor risico pensioenfonds (x €1.000)

	31-12-2012		31-12-2011		31-12-2010		31-12-2009		31-12-2008	
		%		%		%		%		%
Vastgoed beleggingen	53.515	5,2	65.740	7,1	66.741	8,1	58.986	7,5	53.945	7,4
Aandelen	222.067	21,4	160.017	17,4	169.980	20,6	188.915	24,1	110.483	15,2
Vastrentende waarden	616.946	59,4	504.070	54,7	477.390	57,9	470.744	60,1	436.359	59,8
Derivaten	85.482	8,2	142.453	15,5	58.126	7,1	31.914	4,1	99.765	13,7
Overige beleggingen	61.213	5,8	49.830	5,3	51.680	6,3	32.742	4,2	28.891	3,9
	<u>1.039.223</u>	<u>100,0</u>	<u>922.110</u>	<u>100,0</u>	<u>823.917</u>	<u>100,0</u>	<u>783.301</u>	<u>100,0</u>	<u>729.443</u>	<u>100,0</u>

Beleggingsopbrengsten

	2012	2011	2010	2009	2008
Directe opbrengsten	23.328	20.085	23.239	24.114	23.262
Indirecte opbrengsten	107.352	84.170	55.902	24.395	42.868
Kosten vermogensbeheer	-2.246	-1.905	-1.914	-1.284	-2.517
	<u>128.434</u>	<u>102.350</u>	<u>77.227</u>	<u>47.225</u>	<u>63.613</u>

Beleggingsrendement voor risico pensioenfonds

	2012	2011	2010	2009	2008
	%	%	%	%	%
Werkelijk (inclusief resultaat valuta- en rentehedge)	14,3	12,7	10,7	6,8	10,3
Werkelijk (exclusief resultaat valuta- en rentehedge)	11,0	1,9	6,1	13,3	-8,9
Benchmark rendement	10,6	1,3	5,9	13,7	-7,2

Toeslagen

	2012	2011	2010	2009	2008
	%	%	%	%	%
1 juli boekjaar	-	-	-	-	1,80

C KARAKTERISTIEKEN VAN HET PENSIOENFONDS

KARAKTERISTIEKEN VAN HET PENSIOENFONDS

Profiel

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen (SPD), statutair gevestigd te Utrecht is opgericht op 1 januari 1975. De laatste statutenwijziging was op 18 juni 2012. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41178388. SPD is een beroepspensioenfonds en is aangesloten bij de koepelorganisatie Unie van Beroepspensioenfonds (UvB).

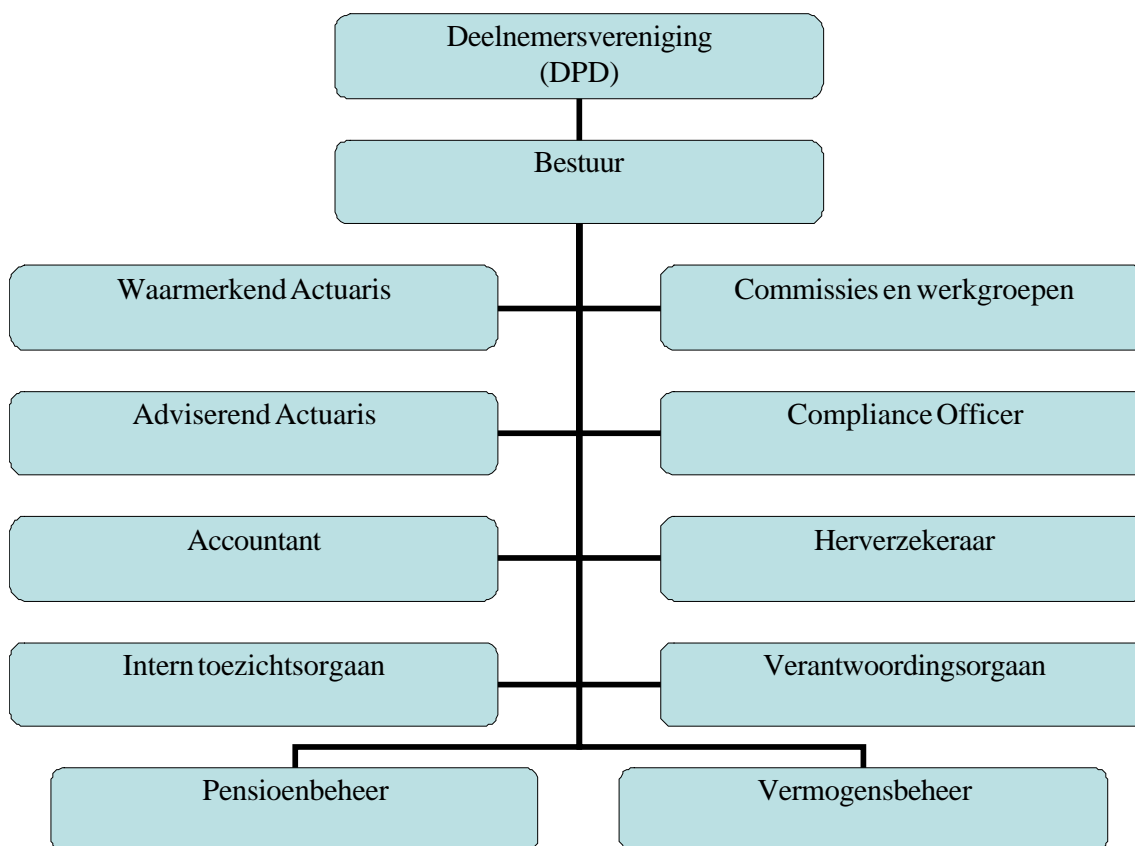
De stichting voert de pensioenregeling uit die op verzoek van de beroepspensioenvereniging "Deelnemersvereniging Pensioenfonds Dierenartsen" door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is verplicht gesteld voor iedere dierenarts die de praktijk in Nederland voert en in Nederland woonachtig is. SPD heeft tot doel uitvoering te geven aan het pensioenreglement, zoals dat geldt voor de praktiserende dierenartsen.

SPD beperkt zijn activiteiten tot het uitvoeren van (een) pensioenregeling(en) en het verrichten van werkzaamheden die daar rechtstreeks verband mee houden en die het pensioenfonds in staat stellen zijn maatschappelijke functie - het verzorgen van (gewezen) deelnemers voor de financiële gevolgen van pensionering, overlijden of arbeidsongeschiktheid op basis van solidariteit en collectiviteit - zo goed mogelijk uit te voeren. Het pensioenfonds ontwikkelt géén activiteiten die niet behoren tot de kerntaken van een pensioenfonds en oefent geen nevenactiviteiten uit.

Organisatie van het pensioenfonds

Verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden

In het vervolg van dit hoofdstuk beschrijven wij de huidige organisatie van ons fonds aan de hand van onderstaand schema.

Bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het beheer van het pensioenfonds en het uitvoeren van de pensioenregeling, waaronder het doen van pensioenuitkeringen aan pensioengerechtigden. Onderdeel van deze verantwoordelijkheid is het uitvoeren van interne controlemaatregelen gericht op de juiste en volledige registratie van de gegevens van het pensioenfonds. Het bestuur heeft, krachtens de statuten en reglementen, bevoegdheden tot het verrichten van betalingen en het aangaan van contractuele verplichtingen met derden.

Rooster van aftreden

Het bestuur van het pensioenfonds bestaat uit ten minste vijf en maximaal zeven leden. Maximaal zes bestuursleden worden gekozen uit de deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden die lid zijn van de Deelnemersvereniging Pensioenfonds Dierenartsen (DPD) en wel door de algemene vergadering van deze deelnemersvereniging. Een bestuurslid kan niet tevens bestuurslid zijn van de DPD. Eén bestuurslid wordt voorgedragen door het bestuur van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde. Dit bestuurslid is aan het pensioenfonds verbonden als (gewezen) deelnemer of gepensioneerde, maar hoeft geen lid te zijn van de DPD. De leden van het bestuur treden om de drie jaar af. Een aftredend lid kan tweemaal worden herkozen of benoemd. Een vierde termijn is uitsluitend mogelijk op expliciet verzoek van de DPD.

Aan het eind van het verslagjaar is de samenstelling van het bestuur als volgt:

	<i>In functie vanaf</i>	<i>Aftredend per</i>
Mevrouw F. Haffmans	16 september 2003	31 december 2012 (3 ^e termijn)
De heer K.J. Broekhuizen	15 december 2005	31 december 2014 (3 ^e termijn)
De heer T. de Ruijter (voorzitter)	20 september 2006	31 december 2012 (2 ^e termijn)
De heer I.J. de Vries (secretaris)	17 januari 2011	31 december 2013 (1 ^e termijn)
De heer M. Smit	2 januari 2012	31 december 2014 (1 ^e termijn)
Mevrouw A.C.M van Heuven-van Kats	2 januari 2012	31 december 2014 (1 ^e termijn)
Mevrouw L.A.M. Stark (namens KNMvD)	2 januari 2012	31 december 2014 (1 ^e termijn)

Eind 2012 eindigde de derde en laatste zittingstermijn van mevrouw Haffmans. Er is geen opvolger benoemd. De heer De Ruijter is in de Algemene Ledenvergadering DPD van 13 november 2012 herbenoemd voor een derde termijn.

Het bestuur van SPD heeft de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden uitbesteed aan een uitvoeringsorganisatie. Deze werkzaamheden betreffen vermogensbeheer, pensioenadministratie en bestuursondersteuning. Uitgangspunt is dat het bestuur, conform de eisen van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb), verantwoordelijk blijft voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken.

Dagelijks beleid

De voorzitter en de secretaris zijn samen belast met de uitvoering van de besluiten van het bestuur van SPD. Zij vertegenwoordigen gezamenlijk SPD in en buiten rechte. Het bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden conform de statuten en reglementen van SPD, in overeenstemming met de vastlegging in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN).

Deelnemersvereniging

Om het draagvlak van de verplichtgestelde pensioenregeling te kunnen toetsen is in 2006 de beroepspensioenvereniging opgericht onder de naam "Deelnemersvereniging Pensioenfonds Dierenartsen" (DPD). De DPD bepaalt de opzet van de regeling, benoemt onder meer de bestuursleden en heeft een adviserende rol bij reglementswijzigingen (statutair vastgelegd). Het bestuur van SPD overlegt minimaal eenmaal per jaar met het bestuur van DPD.

Het bestuur van de DPD bestaat ultimo 2012 uit:

- 1 de heer A.J.G. den Hertog, vertegenwoordiger van de KNMvD
- 1 mevrouw C. Karens, secretaris
- 1 mevrouw S.M. Nab, voorzitter
- 1 de heer H. Vrieselaar, penningmeester
- 1 de heer T. Hepkema

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af over het gevoerde beleid aan het verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan is een orgaan van het pensioenfonds en is op 31 december 2012 als volgt samengesteld:

vertegenwoordiging van de deelnemers:

- | de heer A.J.G. den Hertog
- | mevrouw C. Karens
- | de heer H. Vrieselaar
- | mevrouw S.M. Nab

vertegenwoordiging van de pensioengerechtigden:

- | de heer P.J. van de Werf

Jaarlijks beoordeelt het verantwoordingsorgaan de werkwijze, het beleid en de keuzes van het bestuur van SPD. Het verantwoordingsorgaan geeft een schriftelijk en beargumenteerd oordeel. Vervolgens geeft het bestuur van SPD een schriftelijke en beargumenteerde reactie hierop. Zowel het oordeel van het verantwoordingsorgaan over boekjaar 2011 en het eerste half jaar van 2012, als de reactie van het bestuur, zijn opgenomen in hoofdstuk D van dit jaarverslag.

Intern toezicht

Acht beroepspensioenfonds - waaronder SPD - hebben de handen ineen geslagen om gezamenlijk vanuit de Stichting Dienstverlening Beroepspensioenfonds (SDB) het intern toezicht in het kader van Pension Fund Governance (PFG) te organiseren. SDB oefent het intern toezicht uit in het kader van PFG op de besturen van aangesloten beroepspensioenfonds. De basis voor het intern toezicht is neergelegd in de Code Pension Fund Governance van de Stichting van de Arbeid en wettelijk verankerd in de Wvb.

Het toezicht richt zich met name op het beoordelen van de beleids- en bestuursprocedures en -processen, op de checks and balances, de wijze waarop de uitvoering van de regeling wordt bestuurd en aangestuurd en op de wijze waarop wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn voor het pensioenfonds.

Voor de inrichting van het intern toezicht heeft het bestuur gekozen voor intern toezicht door een visitatiecommissie. Deze visitatiecommissie, die bestaat uit 3 leden en een secretaris, bezoekt eens in de drie jaar het bestuur van SPD. SPD is getoetst in 2008 en 2011.

Uitvoeringsorganisatie

Het bestuur heeft met inachtneming van de Beleidsregel uitbesteding pensioenfonds er voor gekozen om de uitvoering van het pensioenbeheer, de beleidsvoorbereiding hiervoor en de ondersteuning van het bestuur uit te besteden. Het pensioenbeheer en de bestuursondersteuning zijn uitbesteed aan Syntrus Achmea Pensioenbeheer te Tilburg (SAPB). Ook de fondsmanager wordt van deze organisatie ingehuurd. Eind 2012 is het contract met SAPB voor 5 jaar verlengd tot 31 december 2017.

Het vermogensbeheer en de vermogensadministratie zijn uitbesteed aan Syntrus Achmea Vermogensbeheer te De Meern (SAVB). Zowel SAPB als SAVB zijn voor de uitvoering van de werkzaamheden van het pensioenfonds in het bezit van een ISAE3402 verklaring. De verklaringen zijn rapportages van de accountant van de uitvoeringsorganisatie, dat de betreffende organisatie de procedures volgt die het moet volgen.

SPD heeft met alle uitvoeringsorganisaties overeenkomsten en Service Level Agreements vastgelegd. De afzonderlijke SLA's zijn zodanig ingericht dat het bestuur inzicht heeft in de wijze van inrichting en uitvoering van de uitbestede bedrijfsprocessen en de daarin door de uitvoeringsorganisatie verankerde maatregelen van interne controle en risicobeheersing inclusief maatregelen gericht op fraudepreventie. Handhaving van de getroffen maatregelen gericht op een beheerste en integere bedrijfsvoering vindt plaats via interne en/of externe audits bij de uitvoeringsorganisaties. Over de uitkomsten van deze audits wordt het bestuur geïnformeerd. Daarnaast heeft de externe accountant van SPD toegang tot alle gegevens en informatie betreffende de aan de pensioen- en vermogensbeheerders uitbestede werkzaamheden.

Commissies

Om zijn werkzaamheden optimaal te kunnen uitvoeren heeft het bestuur commissies en werkgroepen ingesteld die onder meer tot taak hebben besluiten die het bestuur moet nemen voor te bereiden en genomen besluiten op verzoek van het bestuur uit te voeren.

Zij kunnen ook toezien op de uitvoering van door het bestuur genomen besluiten. Het bestuur kan besluiten dat externe deskundigen en niet-bestuursleden deel uit maken van een commissie.

Op basis van actualiteit wordt gewerkt met werkgroepen (tijdelijke aard) en voor langdurige aandachtsgebieden met commissies (permanent). Op dit moment kent het bestuur een drietal vaste commissies, te weten:

- 1 Commissie Beleggingen;
- 1 Communicatiecommissie;
- 1 Commissie PFG.

De commissies werken op basis van een reglement met daarin een vastgestelde taakopdracht. Deze commissies bestaan uit bestuursleden van het pensioenfonds en worden ondersteund door adviseurs vanuit de administrateur respectievelijk de vermogensbeheerder. De Commissie Beleggingen kent een extern lid.

Commissie Beleggingen

Het pensioenfonds kent een Commissie Beleggingen met als mandaat het:

- nader invullen van het strategische beleggingsbeleid;
- formuleren van beleidsvoorstellen ter besluitvorming voor het bestuur, in samenspraak met de vermogensbeheerder;
- monitoren van de uitvoering van het beleggingsbeleid door de vermogensbeheerder.

De commissie adviseert het bestuur over alle zaken die de beleggingen van SPD betreffen. De commissie is samengesteld uit leden van het bestuur (de heren Broekhuizen, De Ruijter, Smit en De Vries en een extern lid (de heer L. Sibbing), aangevuld met een deskundige van SAVB.

Communicatiecommissie

Het pensioenfonds kent een communicatiecommissie die aandacht besteedt aan alle vormen en middelen van communicatie rondom de pensioenregeling en het pensioenfonds. Mede in het kader van de uitvoerige eisen van de Wet verplichtstelling beroepspensioenregeling (Wvb) is het bestuur van mening dat het thema 'communicatie' extra aandacht verdient en in de toekomst blijft verdienen. Het bestuur heeft een communicatiebeleid vastgesteld ten behoeve van de (verbetering van) de informatieverstrekking en vergroting van kennis en acceptatie van de pensioenregeling bij de deelnemers. De uitvoering van dit beleid is door het bestuur gedelegeerd aan de communicatiecommissie.

In de commissie hebben zitting de bestuursleden de heer De Vries en de dames Stark en Haffmans. Zij worden in hun werkzaamheden bijgestaan door een externe communicatieadviseur van SAPB. Eind 2012 is mevrouw Haffmans in verband met haar aftreden als bestuurslid ook afgetreden als lid van de communicatiecommissie.

Commissie PFG

De commissie PFG adviseert het bestuur omtrent alle zaken die te maken hebben met goed pensioenfondsbestuur, intern toezicht, verantwoording en compliance. De commissie bestaat uit de heer Smit en de dames Haffmans, Stark en Van Heuven-van Kats. Eind 2012 is mevrouw Haffmans in verband met haar aftreden als bestuurslid ook afgetreden als lid van de commissie PFG.

Werkgroepen

De werkgroepen hebben, in tegenstelling tot de hierboven genoemde commissies, een tijdelijk karakter en voeren een door het bestuur geformuleerde opdracht uit. Naast bestuursleden kunnen (externe) adviseurs deel uitmaken van de werkgroepen.

De volgende werkgroepen waren in 2012 actief:

<i>Werkgroep</i>	<i>Bestuursleden</i>	<i>Opdracht</i>
Werkgroep Contracten, Statuten en Reglementen	De heer K.J. Broekhuizen De heer T. de Ruijter De heer IJ. de Vries De heer M. Smit	Het voeren van contractsonderhandelingen; resultaten worden ter definitieve goedkeuring voorgelegd aan het bestuur.
Werkgroep Individuele Casuïstiek	De heer T. de Ruijter De heer IJ. de Vries	Beoordelen deelnemersverzoeken inzake vermindering beroepsinkomen, verevening e.d.

Commissie voor Geschillen

Het bestuur van SPD heeft een klachtenprocedure en geschillenprocedure opgesteld. Deze procedures zijn ook op de website geplaatst zodat het voor alle belanghebbenden eenvoudig te vinden is hoe en waar men een klacht of geschil kan indienen.

Een belanghebbende kan bij een geschil met het pensioenfonds vanaf 2008 in beroep gaan bij de Commissie van Geschillen, conform de bepalingen in het pensioenreglement. De Commissie voor Geschillen bestaat uit een jurist, een actuaris en een dierenarts. Zo nodig kan de Commissie, per individueel geschil, een deskundige benoemen. De commissie heeft een permanent karakter; de leden zijn voor onbepaalde benoemd door het bestuur van SPD.

De Commissie voor Geschillen is per 31 december 2012 als volgt samengesteld:

- Mr. A.L. Asscher, advocaat te Amsterdam, voorzitter
- Mevrouw M.C.M. Slabbers, actuaris
- De heer T. de Graaf, dierenarts

Aan de Commissie is een griffier verbonden, welke geen deel uitmaakt van de Commissie. De leden van de Commissie worden benoemd en ontslagen door het Bestuur van het pensioenfonds. Met inachtneming van de bepalingen in de statuten, de reglementen en de betreffende geschillenprocedure is de Commissie bevoegd tot het doen van uitspraak in geschillen tussen het pensioenfonds en een bezwaarmaker. De geschillencommissie oordeelt in volstrekte onafhankelijkheid.

De commissie van Geschillen hoefde in het boekjaar 2012 geen geschillen te behandelen.

Compliance officer

Met ingang van 1 maart 2008 heeft SPD het Nederlands Compliance Instituut (NCI) aangewezen als externe compliance officer. De compliance officer ziet toe op de naleving van de gedragscode, welke jaarlijks door het bestuur wordt ondertekend, en rapporteert hier ook jaarlijks over. De rapportage over 2012 is te vinden in de bijlagen.

Externe deskundigen

Het bestuur laat zich bijstaan door externe adviseurs op actuariel, juridisch en fiscaal terrein. Het bestuur blijft evenwel te allen tijde eindverantwoordelijk voor alle activiteiten van het pensioenfonds. SPD heeft een overeenkomst met enkele externe deskundigen.

Actuaris

Adviserend: de heer R. Kruijff van Towers Watson te Apeldoorn
Waarmerkend: mevrouw A. Plekker van Towers Watson te Purmerend

De waarmerkend actuaris rapporteert jaarlijks over de financiële positie van SPD en geeft een actuariële verklaring af. De accountant controleert de jaarrekening en de verslagstaten ten behoeve van De Nederlandsche Bank (DNB) en doet verslag van zijn werkzaamheden in de vorm van een controleverklaring en een verslag aan het bestuur. Hierin zijn opmerkingen en aanbevelingen over de administratieve organisatie en interne controle van SPD opgenomen. De adviserend actuaris, verder in dit verslag aangeduid als actuaris geeft het bestuur advies rondom uiteenlopende onderwerpen, gerelateerd aan zijn werkgebied.

Volgens de wet dient er wettelijk een scheiding te zijn van kantoren tussen de waarmerkend actuaris en de adviserend actuaris. Indien een actuariskantoor beschikt over een gedragscode die door DNB goedgekeurd is, mogen de waarmerkend en adviserend actuaris van hetzelfde kantoor komen. Er moet echter altijd sprake zijn van twee verschillende personen. De actuaris van SPD is Towers Watson. Dit geldt voor zowel de waarmerkend actuaris als voor de adviserend actuaris. De werkzaamheden worden goed gescheiden en het fondsbestuur is in het bezit is van een heldere taakverdeling. Het werken met één kantoor is voor SPD kostenbesparend.

Accountant

De accountant van SPD is de heer S.A. van Kempen, PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. te Rotterdam. De administrateur maakt het jaarverslag en de accountant controleert dit. De accountant geeft op verzoek advies aan het bestuur.

Herverzekering

Het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico zijn volledig verzekerd bij Aegon Levensverzekering N.V.

D VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

VERANTWOORDINGSORGAAN

Inleiding

Het verantwoordingsorgaan (VO) is in 2007 opgericht door het SPD bestuur en bestaat uit het DPD bestuur (DPD is de deelnemersvereniging).

De taak van het VO is het achteraf beoordelen van het door het bestuur gevoerde beleid en het handelen van het pensioenfondsbestuur.

Verder adviseert het VO onder andere over de vergoedingsregeling voor de bestuursleden van SPD.

De taak en het adviesrecht zijn vastgelegd in het reglement VO.

Vergaderingen

Het VO heeft 3 x vergaderd in 2011. Daarnaast heeft er 3 x een overleg met het pensioenfondsbestuur plaatsgevonden. Hierbij werd geen onderscheid gemaakt in DPD of VO onderwerpen.

In januari is er overlegd over de invulling van de vacatures bij SPD en over een door het SPD bestuur voorgestelde verlenging van de zittingstermijnen. Tevens is besproken of het VO een deskundigheidstoets zou moeten ondergaan.

In maart is er overlegd over het wijzigen van de staffel en het ondertekenen van een gedragscode door het VO.

In september zijn de door het VO gestelde vragen over het jaarverslag 2010 beantwoord.

Tevens is een declaratievoorstel van SPD besproken.

Deskundigheidstoets en gedragscode

Het VO heeft nog geen toets gemaakt. In 2011 moest er gewacht worden op het uitkomen van een aangepaste toets voor het VO. Toen deze toets er eenmaal was, bleek dat het VO zal gaan verdwijnen. Er komt naar alle waarschijnlijkheid een deelnemersraad met de bevoegdheden van het VO.

Nadat er eerst een gedragscode was voorgelegd aan het VO die veel te uitgebreid was is er een light versie gekomen.

Het VO heeft geen probleem met het tekenen van een gedragscode maar kan zich niet vinden in de huidige voorgestelde tekst. Aangezien het VO gaat verdwijnen is ook hier geen verdere actie op ondernomen.

Algemene indruk

Het SPD bestuur heeft hard gewerkt aan het verbeteren van de deskundigheid door middel van nascholing. De communicatie is verbeterd.

Bevindingen

1 Het rendement: onder moeilijke omstandigheden heeft het fonds een mooi rendement weten te behalen. Ook dit jaar heeft het afdekken van het renterisico flink bijgedragen aan het behalen van een positief rendement.

1 Aanpassen van de regeling: er is door SPD een voorstel gedaan om het premiepercentage af te vlakken. Na een negatief advies van DPD is er van afgezien. Momenteel wordt nog onderzocht of het arbeidsongeschiktheidsrisico in de regeling kan worden aangepast.

Het VO betreurt het dat SPD onvoldoende rekening heeft gehouden met de negatieve effecten van de wijziging van het premiepercentage. Huidige deelnemers zouden een lagere opbouw krijgen. Alleen voor nieuwe deelnemers die 40 jaar deelnemen zou de opbouw gelijk blijven na aanpassing van de staffel.

1 Declaratievoorstel: op een voorstel om het uurtarief voor het SPD bestuur met bijna 50 % te verhogen heeft het VO een negatief advies gegeven. Het VO vindt dat de daadwerkelijk bestede tijd moet worden vergoed tegen het bestaande uurtarief.

- 1 Procedure voor vacatures: er is nu een duidelijke procedure ingesteld. Dat is een duidelijke verbetering ten opzichte van de oude situatie.
- 1 Verlenging van de zittingstermijnen: na een negatief advies van DPD heeft het SPD bestuur afgezien van een statutenwijziging om de zittingstermijnen te verlengen. Statutair is er nu al een mogelijkheid om een bestuurslid een extra termijn te laten volmaken.
- 1 Tegenpartijrisico: bij het gebruik van derivaten is het belangrijk om het risico te spreiden over meerdere partijen. In 2011 zat er veel tegenpartijrisico bij Barclays. Begin 2012 is dit aangepast. Het VO vraagt zich af waarom het bestuur hier niet in een vroeg stadium op is gewezen door de deskundigen die het fonds bijstaan.
- 1 Relatie met het VO: er zijn afspraken gemaakt om de stukken die het VO nodig heeft tijdig aan te leveren. In 2011 is er vaker overleg met het VO geweest. Aanvankelijk leek dit een goede zaak. Het overleg verliep niet zoals gewenst en het extra overleg is geschrapt in 2012.
De relatie blijft wat gespannen, ondermeer omdat het SPD bestuur vragen van het VO blijft zien als kritiek. Meermaals heeft het VO getracht uit te leggen dat het stellen van vragen niet hetzelfde is als het vellen van een oordeel. De relatie is inmiddels verbeterd mede doordat eind 2011 De Nederlandse Bank heeft aangegeven dat het SPD bestuur verantwoordelijk is voor een goede relatie met het VO.
- 1 Incassotraject: knelpunten uit het traject zijn aangepakt. Het aantal openstaande bedragen was de laatste jaren flink opgelopen. Met een sneller verlopend en aangepast traject zou dit bedrag lager moeten worden. Het nieuwe traject gaat in op 1 januari 2012.
Huidige procedure:
  - De deurwaarder wordt sneller ingeschakeld na de vervaldatum van de nota (was 95 dagen, wordt 30 dagen). 1 week voordat de deurwaarder wordt ingeschakeld wordt er telefonisch contact opgenomen.
  - Geen boeterente meer.
  - Afboeken van bedragen tot 25 euro.
  - Minder termijnen in de betalingsregeling.
  - Herinnering gaat naar woonadres i.p.v. naar factuuradres.
- 1 Herstelplan: dit plan uit 2009 is nog van toepassing. Het VO wordt maandelijks geïnformeerd over de dekkinggraad.
- 1 Klachtenrapportage : n.v.t.
- 1 Communicatieplan: n.v.t.

Rapport intern toezicht

Rapport intern toezicht

Het SPD bestuur wordt 1 x per 3 jaar bezocht door het Intern toezicht. Het oordeel van het Intern toezicht is dat het bestuur voldoende functioneert en meer "in control" is dan bij het vorige bezoek. Het VO onderschrijft dit.

Het rapport van het Intern Toezicht is niet besproken met het VO. Dit had wel moeten volgens de statuten van SPD.

Zelfevaluatie bestuur

Uit deze evaluatie blijkt dat het SPD bestuur ontevreden is over de dienstverlening door Syntrus Achmea, de actuarissen en de accountant.

Dit vindt het VO een zorgelijke zaak. SPD vindt dat de dienstverlening (ondersteuning van het bestuur) door Syntrus al jaren onder de maat is. Als er na vele gesprekken nog geen concrete verbeteringen zijn opgetreden dan zou het bestuur actiever moeten optreden volgens het VO.

Aanbevelingen

- 1 Net als het Intern Toezicht vindt het VO dat het SPD bestuur de opzet van de pensioenregeling zou moeten verbeteren. De hoge franchise is een punt van zorg, evenals de lage opbouw en het op peil houden van de koopkracht omdat er al jaren geen toeslag is verleend.
- 1 Het draagvlak in loondienst is laag. Het VO adviseert om alvast scenario's uit te werken voor het geval de verplichtstelling wordt ingetrokken bij loondienst. Begin 2013 is er een draagvlaktoets. Bij onvoldoende draagvlak zal er in 2015 een hertoetsing plaatsvinden. Indien het draagvlak in loondienst dan onder de 55 % ligt, vervalt de verplichtstelling in loondienst. Het aantal actieve deelnemers halveert dan bijna. Noot: eind 2012 blijkt het draagvlak in loondienst boven de 55 % te liggen. In principe is de volgende draagvlaktoets over 5 jaar.
- 1 Het bijhouden van de website kan nog verbeterd worden. De kosten van pensioen- en vermogensbeheer staan sinds 2011 vermeld op de website. Dat is een goede zaak.
- 1 De leesbaarheid van de nieuwsbrieven zou nog kunnen worden verbeterd en nieuwsbrieven zouden aantrekkelijker moeten worden gemaakt voor jongere dierenartsen.
- 1 SPD zou het risicomanagement moeten verbeteren zodat er niet langer in een bedreigende situatie moet worden ingegrepen maar de risico's vooraf goed in kaart zijn gebracht en het fonds niet aan het (onbedoelde) risico wordt blootgesteld. In 2011 betrof dat het te grote tegenpartijrisico bij Barclays en in de jaren daarvoor heeft er een groot probleem met securities lending (het uitlenen van effecten) gespeeld.

Het VO heeft op 13 november 2012 haar oordeel gegeven. Dit oordeel zal worden gepubliceerd op de website www.pensioenfondsdierenartsen.nl.

Het oordeel zal samen met een reactie van het SPD bestuur worden opgenomen in het jaarrapport 2012.

Reactie van het bestuur

Het bestuur heeft kennis genomen van het verslag van het verantwoordingsorgaan van 13 november 2012. Zoals in het verleden al vaker gemeld, vindt het bestuur het jammer dat het verantwoordingsorgaan zijn oordeel over het beleid van het bestuur in enig boekjaar pas opmaakt nadat het jaarrapport van dat boekjaar is vastgesteld. Hierdoor lijkt een aantal bevindingen en aanbevelingen mosterd na de maaltijd. Daarnaast gaat het verantwoordingsorgaan niet in op een aantal belangrijke beleidsmaatregelen van het bestuur, zoals het voorgenomen kortingsbesluit begin 2012 en het terugdraaien van de voorgenomen korting in februari van dit jaar. Het bestuur heeft dit voor opname van het verslag in het jaarrapport besproken met het verantwoordingsorgaan. Dit heeft niet geleid tot een aanpassing van het verslag.

In de inleiding merkt het verantwoordingsorgaan op dat het bestaat uit het bestuur DPD. Het bestuur van SPD hecht eraan te vermelden dat op 18 juni 2012 de statuten van het pensioenfonds zijn gewijzigd. Vanuit het oogpunt van goed pensioenfondsbestuur (pension fund governance) is het bestuur SPD er door de Nederlandsche Bank op gewezen dat het gezien de gescheiden verantwoordelijkheden niet gewenst is dat het bestuur van de deelnemersvereniging (DPD) tevens verantwoordingsorgaan (VO) is. Dit betekent dat het verantwoordingsorgaan in de toekomst niet meer kan worden gevormd door het bestuur DPD. Bij deze wijziging is er voor gekozen om niet direct een nieuw verantwoordingsorgaan te benoemen, maar aan te sluiten bij de invoering van de Wet versterking bestuur pensioenfonds. Inmiddels zullen bij het ontstaan van vacatures deelnemers dan wel pensioengerechtigden de gelegenheid krijgen zich kandidaat te stellen voor het verantwoordingsorgaan.

Het verantwoordingsorgaan gaat op twee plaatsen in haar verslag in op de pensioenregeling. Het bestuur van SPD heeft in 2011 na signalen die het vanuit de deelnemers had ontvangen, de mogelijkheden onderzocht om de premiestaffel af te vlakken. Gedurende het deelnemerschap zou er dan in het begin (op jonge leeftijd) meer premie worden betaald en meer pensioen worden opgebouwd. Op latere leeftijd kon dan het premiepercentage worden verlaagd. Hiermee werd naar de mening van het bestuur SPD voldaan aan de wens om de premiedruk op latere leeftijd te verminderen, terwijl de totale pensioenopbouw gelijk bleef. Uiteraard treden er bij een dergelijke overgang naar een nieuwe regeling effecten op voor de bestaande deelnemers. Het bestuur DPD heeft uit een peiling onder zijn leden de conclusie getrokken dat er geen ruimte en draagvlak was voor aanpassing van de premie en daarmee afgezien van een wijziging van de pensioenregeling. Verder geeft het verantwoordingsorgaan aan dat de opzet van de pensioenregeling verbeterd zou moeten worden op het punt van opbouw en toeslagverlening. De inhoud van de pensioenregeling is de verantwoordelijkheid van DPD. Gezien de wettelijke wijzigingen per 1 januari 2015 (fiscaal kader, nieuw Pensioencontract) heeft het bestuur van SPD samen met het bestuur van DPD een projectgroep opgericht om te komen tot een nieuwe pensioenregeling. De wensen van het verantwoordingsorgaan ten aanzien van de pensioenregeling zullen in de overwegingen meegenomen worden.

Het verantwoordingsorgaan maakt de opmerking dat het bestuur van SPD ontevreden is over de dienstverlening door de administrateur, actuaris en accountant. Het bestuur SPD stelt er prijs op deze opmerking in de juiste context te plaatsen. Er was in dit geval namelijk slechts op onderdelen sprake van ontevredenheid. De opmerking is afkomstig uit het verslag van de bestuursevaluatie 2011 waarbij ook het functioneren van het bestuur aan de orde komt. Gezien het feit dat dit verslag ook bij derden als het verantwoordingsorgaan onder ogen kan komen, zal het bestuur bij de formulering en vastlegging in de toekomst grotere zorgvuldigheid betrachten om de meningen in het juiste perspectief te plaatsen en vast te leggen om zo misverstanden te voorkomen. Bij de jaarlijkse bestuursevaluatie evalueert het bestuur naast haar eigen functioneren ook de dienstverlening door externe partijen en bespreekt aan de hand daarvan de aandachtspunten met betrokkenen. Dit heeft in 2012 en 2013 ondermeer geleid tot een striktere scheiding tussen advisering en certificering door de accountant en een betere ondersteuning van de communicatiecommissie. Tevredenheid over de kwaliteit van dienstverlening en een goede marktconforme aanbieding hebben tezamen geleid tot een verlenging van het administratiecontract met Syntrus Achmea Pensioenbeheer tot eind 2017. Ook de dienstverlening door de actuaris is beoordeeld en waar nodig op punten verbeterd.

Tenslotte vindt het bestuur het belangrijk om kort in te gaan op het risicobeleid. In 2012 heeft het bestuur PwC opdracht gegeven om als onafhankelijke partij de risico's inzake het vermogensbeheer in kaart te brengen. Ondermeer naar aanleiding van dit rapport, is begin 2013 een project Herziening Vermogensbeheer opgestart. Het projectmanagement ligt bij PwC en het bestuur SPD heeft een speciale stuurgroep voor dit project ingesteld. Doel van dit project is om het vermogensbeheer te herijken aan de huidige gewijzigde omstandigheden en het beleid en de risico's (beter) te laten aansluiten bij de pensioenregeling en opzet van SPD.

Het bestuur bedankt het verantwoordingsorgaan voor de inspanningen van het afgelopen jaar.

Houten, 11 juni 2013
Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen
Het bestuur

E BESTUURSVERSLAG

BESTUURSVERSLAG

Inleiding

2012 was een intensief jaar. Uiteraard was de financiële positie van het pensioenfonds een van de belangrijkste onderwerpen op de bestuurstafel. Begin 2012 werd een voorgenomen kortingsbesluit genomen. Bij de evaluatie van het herstelplan begin 2013 bleek een verlaging van de pensioenen echter niet meer nodig voor het noodzakelijke herstel. Verder heeft het bestuur de fondsstukken op orde gebracht (staten, crisisplan, abtn) en is er veel aandacht geweest voor risicomangement en het beleggingsbeleid.

Herstelplan

De dekkingsgraad van SPD per 31 december 2008 bedroeg 98,3%. Er was dus sprake van een dekkings- en reservetekort. In verband hiermee heeft het bestuur in maart 2009 een herstelplan ingediend bij DNB. Uit de continuïteitsanalyse die onderdeel uitmaakt van het herstelplan blijkt dat zonder aanpassing van het beleid en zonder aanvullende maatregelen het dekkingstekort naar verwachting binnen vijf jaar was weggewerkt. Naar verwachting was binnen acht jaar ook het reservetekort weggewerkt. Op 29 juni 2009 heeft DNB het herstelplan goedgekeurd.

In 2009 liet de dekkingsgraad een gestaag stijgende lijn zien. Tot april 2010 verliep het herstel sneller dan was voorzien in het herstelplan. In de loop van 2010 daalde de dekkingsgraad echter steeds verder als gevolg van de dalende rente en de gestegen levensverwachtingen. In 2011 vertoonde de dekkingsgraad weer tekenen van herstel. Eind juni 2011 bedroeg de dekkingsgraad 103,4%, ruim binnen het herstelplan. Daarna verslechterde de situatie op de financiële markten in een snel tempo en daalde ook de rente fors. De dekkingsgraad daalde in een paar maanden ongekend veel om pas aan het einde van 2011 weer enigszins te herstellen. De dekkingsgraad per eind december 2011 bedroeg 95,3%. Uit de evaluatie begin 2012 bleek dat dit niet voldoende is om zonder aanvullende maatregelen tijdig te herstellen. Het korten van pensioenaanspraken was op dat moment de enige mogelijkheid om de dekkingsgraad per eind december 2013 op het vereiste niveau te brengen. In februari 2012 heeft het bestuur daarom een voorgenomen korting van 1,1% per 1 april 2013 opgenomen in de evaluatie van het herstelplan.

Gedurende 2012 verliep het herstel van de dekkingsgraad in grote lijnen als verwacht. De invoering van de UFR in september zorgde voor een positieve impuls (effect op de dekkingsgraad circa + 3,6%-punt). De gestegen levensverwachting werd verwerkt in de cijfers vanaf november. Dit had een negatief effect van circa - 1,7%-punt op de dekkingsgraad.

Eind 2012 bedroeg de geschatte dekkingsgraad 99,1%. Uit de evaluatie van het herstelplan begin 2013 bleek dit net voldoende om eind 2013 op een dekkingsgraad uit te komen van 104,1%. Dit is gelijk aan de minimale dekkingsgraad volgens het herstelplan. De voorgenomen korting per 1 april 2013 is daarmee van de baan. DNB is hiermee akkoord gegaan middels een beschikking van 11 maart 2013. Indien er eind 2013 nog steeds sprake is van een dekkingstekort, zal er per 1 april 2014 alsnog een korting plaatsvinden.

Zorgvuldig bestuur

Het pensioenfondsbestuur is zich bewust van zijn verantwoordelijkheden. Daarnaast weet het bestuur hoe het deze verantwoordelijkheden moet dragen en aan wie het verantwoording aflegt. Onder de verantwoordelijkheden van het bestuur valt het naleven van de statuten, de reglementen, de relevante wet- en regelgeving en het beheersen van de risico's. Daarbij stelt het bestuur zich onafhankelijk op ten opzichte van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Het fonds heeft een klachten- en geschillenprocedure. De eindverantwoordelijkheid voor de administratieve organisatie en de externe uitvoerders ligt tot slot ook bij het bestuur.

Wet- en regelgeving

Het kabinet wil de regels over governance en medezeggenschap voor pensioenfondsen integraal herzien. Daartoe is begin 2012 het wetsvoorstel Wet versterking bestuur pensioenfondsen verschenen. Deze wet moet nog behandeld worden door de Eerste Kamer. Voor ondernemings- en bedrijfstakpensioenfondsen komen er mogelijkheden voor een geheel andere bestuursstructuur. Omdat bij beroepspensioenfondsen in de meeste gevallen geen sprake is van een werkgever/werknemer-relatie, is de governancestructuur van beroepspensioenfondsen op enkele punten afwijkend van de governancestructuur voor pensioenfondsen in de Pensioenwet. In de Wvb zijn geen eisen opgenomen over de samenstelling van het bestuur van het beroepspensioenfonds. De enige eis is dat het bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de beroepspensioenvereniging die de verplichtstelling van de pensioenregeling heeft aangevraagd en dat deze bestuurders deskundig en betrouwbaar zijn. In de nieuwe governancestructuur worden geen veranderingen aangebracht in de wettelijke eisen aan de samenstelling van het bestuur.

De focus zal bij beroepspensioenfondsen derhalve liggen bij de versterking van de deskundigheid. Dit zal worden gerealiseerd via versterking van het intern toezicht en door aanpassing van de deskundigheidstoets. Het is al mogelijk dat er onafhankelijke beroepsbestuurders in het bestuur zitting hebben, als zijnde vertegenwoordigers van de beroepspensioenvereniging. Bestuursleden hoeven dus geen deelnemers of pensioengerechtigden van het fonds te zijn. Het aantrekken van een extern bestuurslid dat in het bestuur plaatsneemt namens de beroepspensioenvereniging is derhalve al een mogelijkheid om de deskundigheid binnen het bestuur te versterken.

Invulling verantwoordingsorgaan

Net als bij de meeste beroepspensioenfondsen, bestond het verantwoordingsorgaan van SPD uit het bestuur van DPD. Begin 2012 heeft DNB aangegeven dat dit niet is toegestaan op grond van de Wvb en de Principes voor goed pensioenfondsbestuur. Naar aanleiding hiervan heeft het bestuur de wijze waarop het verantwoordingsorgaan wordt samengesteld gewijzigd. Deze aanpassing heeft geleid tot een statutenwijziging in juni 2012. In verband met de verwachte wijziging in de wettelijke vereisten omtrent verantwoording (zie ook hiervoor) is de samenstelling van het verantwoordingsorgaan (nog) niet aangepast. Op het moment dat het Wetsvoorstel versterking bestuur pensioenfondsen wordt aangenomen, zal het bestuur de gehele governancestructuur en invulling opnieuw bezien.

Beoordeling van functioneren van bestuurders

Het bestuur bespreekt jaarlijks zijn eigen functioneren en het functioneren van de door het bestuur ingestelde commissies. Elk jaar vindt een aparte bestuursevaluatie plaats binnen het bestuur als geheel. Tevens worden functioneringsgesprekken met de individuele bestuursleden gepland. Voor een correcte gang van zaken is er een helder protocol opgesteld. In juni 2012 heeft het bestuur de sessie gehouden waarbij het functioneren van het bestuur als geheel is besproken. Hierbij zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen.

Gedragscode

Ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik of oneigenlijk gebruik van de bij SPD aanwezige informatie heeft SPD een gedragscode opgesteld. Deze gedragscode geldt voor de bestuursleden en de door het bestuur aangewezen personen en instanties. In 2012 zijn geen overtredingen van de gedragscode geconstateerd.

Intern toezicht

SPD heeft gekozen voor een driejaarlijkse visitatie. In 2011 heeft de laatste visitatie plaatsgevonden, de volgende staat gepland voor 2014. Hoewel in het Wetsvoorstel versterking bestuur pensioenfondsen uitgegaan wordt van een jaarlijkse visitatie, heeft het bestuur besloten om hier niet op vooruit te lopen en reeds in 2012 of 2013 een visitatie uit te voeren. De resultaten van de visitatie in 2011 gaven geen aanleiding voor een extra visitatieronde. Bij de invoering van de nieuwe wet, zal de hele governancestructuur aan de nieuwe wetgeving worden aangepast.

Naleving wet- en regelgeving

Voor zover bekend bij het bestuur zijn geen overtredingen van wet- en regelgeving die het pensioenfonds betreffen voorgekomen. DNB heeft geen aanwijzingen, dwangsommen of boetes opgelegd.

Communicatie

Communicatie is en blijft een speerpunt van beleid. In 2012 is veel aandacht geweest voor de informatie naar de deelnemers over de voorgenomen korting van de pensioenaanspraken. Maandelijks wordt er op de (vernieuwde) website een update gegeven over de financiële positie. Begin 2013 kon het bestuur melden dat de korting per 1 april 2013 niet geëffectueerd hoefde te worden. Wel is aangegeven dat er nog steeds een mogelijkheid bestaat dat de pensioenen per 1 april 2014 alsnog verlaagd moeten worden.

In 2012 is de website vernieuwd. Vanwege de continuïteit en de verbeterde dienstverlening is ervoor gekozen om het beheer van de website onder te brengen bij de uitvoeringsorganisatie. De website is veelvuldig ingezet als communicatiemiddel richting de deelnemers. In 2013 worden de mogelijkheden om online mutaties door te geven uitgebreid en ontvangen alle deelnemers hun UPO ook digitaal via het deelnemersportaal.

Buiten de schriftelijke en digitale communicatie zoekt het bestuur naar mogelijkheden om op andere manieren in contact te treden met de deelnemers. Zoals ieder jaar is in november 2012 een bijeenkomst georganiseerd voor alle deelnemers. Hierbij is met name ingegaan op de financiële positie van het pensioenfonds. In december is er een bijeenkomst georganiseerd voor "jonge" dierenartsen. De bedoeling is dat in 2013 ook voor andere doelgroepen een aparte bijeenkomst wordt georganiseerd. In het voorjaar van 2013 heeft SPD geparticipeerd in de Veterinaire Management Game, zodat ook studenten in een vroeg stadium van hun loopbaan als dierenarts kennismaken met het pensioenfonds.

Algemene ontwikkelingen

Verhoging AOW- en pensioenleeftijd

Sinds 2010 discussiëren sociale partners en de overheid over een nieuw pensioenstelsel. In juni 2011 sloten zij het 'Pensioenakkoord'. Het Pensioenakkoord betrof zowel de AOW als de werknemerspensioenen. Pensioenregelingen toekomstbestendig maken is het doel: ze moeten de stijgende levensverwachting en financiële schokken kunnen opvangen. Over de AOW beslist de overheid. Maar pensioen is een arbeidsvoorwaarde en ligt daarmee voor een groot deel op het terrein van sociale partners. De overheid stelt voor het aanvullend pensioen wel de fiscale grenzen vast. Die grenzen bepalen of en in hoeverre het pensioen fiscaal ondersteund wordt.

Sinds 1 april 2012 gaat de AOW in vanaf de 65ste verjaardag in plaats van de eerste van de maand waarin de verjaardag valt. Daardoor ontstaat een inkomensgat bij mensen met prepensioen of vroegpensioen.

In het Pensioenakkoord waren afspraken gemaakt over de verhoging van de AOW-leeftijd. Maar bij de behandeling van de begroting voor 2013 besloot de regering om de AOW-leeftijd sneller te verhogen dan in het Pensioenakkoord was afgesproken. De afspraken uit dit begrotingsakkoord zijn al in wetgeving neergelegd. De Eerste Kamer stemde namelijk op 10 juli 2012 in met deze versnelde verhoging van de AOW-leeftijd. De AOW-leeftijd gaat vanaf 1 januari 2013 stapsgewijs omhoog.

In september 2012 werden verkiezingen voor de Tweede Kamer gehouden. PvdA en VVD spraken in het regeerakkoord van het Kabinet Rutte II af om de AOW-leeftijd nog iets sneller te verhogen. Hierdoor komt de AOW-leeftijd al in 2021 op 67 jaar te liggen. De afspraken uit het regeerakkoord zijn nog niet in wetgeving vastgelegd. De wijzigingen vragen meer flexibiliteit omdat de regelingen van de AOW en pensioenleeftijd niet meer op elkaar aansluiten.

Minder fiscale mogelijkheden opbouw pensioen

De fiscale pensioenrichtleeftijd wordt verhoogd naar 67 jaar per 2014. Bij de behandeling van de begroting voor 2013 besloot de regering daarnaast de fiscaal maximale opbouw voor pensioen per 1 januari 2014 met 0,1 procentpunt te verlagen. Het maximale opbouwpercentage is dan 2,15% voor middelloon en 1,9% voor eindloon. Deze verlaging heeft ook gevolgen voor de premiestaffels. Het besluit is in wetgeving vastgelegd.

In september 2012 sloten PvdA en VVD het regeerakkoord van het Kabinet Rutte II. Hierin staat dat er een fiscaal maximale pensioenopbouw van 1,75% komt voor een middelloonregeling en 1,5% voor een eindloonregeling. Daarnaast is er een bovengrens van € 100.000 ingesteld voor de fiscale aftrekbaarheid van de premies voor de aanvullende pensioenen. Waarschijnlijk worden deze regels per 1 januari 2015 van kracht.

Vanaf 2015 wordt het fiscale kader ook relevant voor beroepspensioenregelingen. Deelname aan de regeling kan straks alleen nog verplicht worden gesteld als de regeling binnen de fiscale kaders blijft. Voor vrijgevestigde beroepsgenoten zal het beroepsinkomen de grondslag - en de maximering - vormen waarover pensioen kan worden opgebouwd. Ook voor beroepspensioenregelingen zal een pensioenrichtleeftijd van 67 jaar gaan gelden.

Nieuw financieel toetsingskader voor pensioenfondsen

De financiële regels voor pensioenfondsen staan in het Financieel Toetsingskader (FTK). Dat FTK is weer onderdeel van de Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Voor pensioenfondsen zijn de pensioentoezeggingen moeilijker waar te maken door de lage rente en de stijgende levensverwachting. Ook is de volatiliteit van de beleggingsmarkten de laatste jaren sterk toegenomen. De buffers van pensioenfondsen moeten omhoog om de huidige zekerheidsmaat waar te maken. Sociale partners en de overheid spraken daarom over nieuwe financiële regels voor pensioenfondsen. De overheid werkt de afspraken uit in de nieuwe regels van het FTK.

Eind 2012 waren de contouren van een nieuw FTK nog niet helder. Er is al wel een Hoofdlijnennota waarin de uitgangspunten van het nieuwe FTK staan. Dat nieuwe FTK zou op 1 januari 2014 ingaan, maar eind november werd de invoering met een jaar uitgesteld naar 1 januari 2015. De huidige regels blijven daardoor een jaar langer van kracht.

In september 2012 werden al wel aspecten uit het nieuwe FTK in stelling gebracht om onnodig verlagen van pensioenuitkeringen te voorkomen. Eén van de (verplichte) maatregelen is de vervanging van rentetermijnstructuur voor lange duren door een Ultimate Forward Rate (UFR). Er bestaat namelijk geen goede marktrente voor een periode van twintig jaar of langer. Door het gebruik van de UFR stijgt de dekkingsgraad van het fonds. Daarnaast kunnen pensioenfondsen gebruik maken van faciliteiten uit het Septemberpakket. Pensioenfondsen die een verlaging van de pensioenen over meer jaren willen spreiden moeten dan al per 1 januari 2013 de pensioenleeftijd verhogen naar 67 jaar en een stijgende levensverwachting in hun pensioenregeling verwerken. Verlaging van de pensioenen is bij SPD op dit moment niet aan de orde.

PENSIOENBELEID

Pensioenregeling

SPD is een beroepspensioenfonds als bedoeld in artikel 1 lid 1 sub j van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). De pensioenregeling is van kracht sinds 1 januari 1975 en is vastgelegd in het pensioenreglement.

Deelnemerschap

Deelnemer is iedere dierenarts die praktijk in Nederland voert en in Nederland woonachtig is. Ook wanneer een dierenarts werkt als invaller, waarnemer of uitzendkracht voldoet hij aan de voorwaarden van deelname.

Dierenartsen die in Nederland werkzaam zijn, maar woonachtig in het buitenland, vallen niet onder de verplichtstelling. Enkele dierenartsen die buiten Nederland woonachtig zijn, hebben verzocht om toch te mogen toetreden tot de regeling van SPD. Omdat vrijwillige toetreding wettelijk gezien niet is toegestaan, heeft het bestuur deelname altijd moeten weigeren. Naar aanleiding hiervan is een klacht tegen de Nederlandse staat ingediend bij de Europese Commissie, omdat sprake zou zijn van indirecte discriminatie op grond van nationaliteit. Begin 2013 is hierover overleg geweest met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en met DPD. Afgesproken is dat de regeling van SPD vanaf 1 januari 2015 verplicht wordt gesteld voor alle dierenartsen die in Nederland werkzaam zijn, ongeacht woonplaats.

Premieregeling

De door SPD uitgevoerde pensioenregeling wordt gekarakteriseerd als een premieregeling in de zin van de Wvb. Dat betekent dat de hoogte van de pensioenpremie het uitgangspunt is voor de berekening van de pensioenopbouw van de individuele deelnemer. De door de actieve deelnemer betaalde premie wordt in eerste instantie aangewend voor de inkoop van ouderdomspensioen, ingaande bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd, partnerpensioen (70% van het ouderdomspensioen) en wezenpensioen (20% van het partnerpensioen, tot 21 jaar).

Mogelijke aanpassingen

In 2012 heeft het bestuur extra aandacht gehad voor de premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Hierbij zijn de mogelijkheden bekeken om de keuringsnormen aan te passen van WIA naar beroepsarbeidsongeschiktheid. Ook is gekeken naar de wijze van herverzekerden van het risico. In 2013 zal hier een definitief besluit over worden genomen. Een eventuele wijziging vindt pas plaats per 1 januari 2014.

Premiebeleid

Jaarlijks vooraf worden door het bestuur van het fonds nieuwe pensioeninkoopfactoren vastgesteld op grond van een advies van de actuaire van het fonds. Deze pensioeninkoopfactoren gelden ongewijzigd vanaf 1 januari van een boekjaar voor dat gehele jaar. De pensioeninkoopfactoren worden door de actuaire berekend. De uitgangspunten en/of berekeningsgrondslagen staan opgenomen in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) van het fonds.

Kostendekkende en feitelijke premie

De kostendekkende en feitelijke premies zijn als volgt :

(x €1.000)	2012	2011
Kostendekkende premie	19.425	15.617
Conform ABTN vastgestelde minimale vereiste premie*	11.760	15.617
Feitelijke premie	17.907	17.247

- Tot en met 2011 was de minimale vereiste premie gelijk aan de kostendekkende premie. Met ingang van 1 januari 2012 maakt het pensioenfonds gebruik van de mogelijkheid om de kostendekkende premie te dempen. De feitelijke premie is zowel in 2011 als in 2012 hoger dan de minimale vereiste premie.

Beheerkosten van het fonds

De totale kosten voor het pensioenbeheer in 2012 bedragen € 1.745.000. Hieronder vallen de administratie-, communicatie-, advies- en bestuurskosten, alsmede de kosten van toezicht en controle. Het totaal aantal actieve en pensioengerechtigde deelnemers per 31 december 2012 bedraagt 4.705. De kosten per deelnemer bedragen in 2012 derhalve € 371.

Voor 2012 zijn de kosten voor vermogensbeheer berekend op 0,39% van het gemiddeld beheerd vermogen. Hierin zijn begrepen de kosten van de fiduciair manager, de kosten van de overige managers alsmede van de custodian (bewaarkosten).

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze kosten zijn veelal op basis van een schatting tot stand gekomen, omdat bijvoorbeeld bij transacties in de categorie vastrentende waarden niet separaat kosten in rekening worden gebracht, maar deze zich uiten in het verschil tussen de bied- en laat-spread. Daarnaast is het bij participatie in beleggingsfondsen niet exact te bepalen welke kosten zijn gemaakt, daarvoor is een schatting gemaakt van de 'turn-over' in de portefeuille en op basis van gemiddelde transactiekosten in de markt zijn de kosten bij benadering bepaald. Ook voor derivaten is hiervoor een inschatting gemaakt. De transactiekosten over 2012 bedragen 0,21% van het gemiddelde beheerde vermogen.

De kosten in onderstaande tabel omvatten naast de kosten, zoals gerapporteerd in de jaarrekening ook een uitsplitsing "onzichtbare" kosten voor beheer van onderliggende beleggingsfondsen, waarvan kosten zijn verwerkt in het beleggingsrendement en de schatting van kosten van individuele transacties. In de jaarrekening worden alleen (directe) kosten getoond die het fonds op factuurbasis betaalt aan de tegenpartijen, waardoor deze cijfers niet aansluiten. Het doel van deze tabel is om extra inzicht te verschaffen in lijn met het rapport van de AFM en de Pensioenfederatie.

	2012	2011
Totale uitvoeringskosten	€ 1.747.000	€ 1.585.000
Aantal deelnemers	4.705	4.578
Uitvoeringskosten per deelnemer	€ 371	€ 346
Kosten vermogensbeheer	€ 3.828.000	€ 3.404.000
Kosten vermogensbeheer inclusief ingeschatte transactiekosten	€ 5.853.000	€ 4.328.000
Gemiddeld belegd vermogen	€ 977.959.000	€ 868.066.000
Kosten in % van gemiddeld belegd vermogen	0,39 %	0,39%
Kosten inclusief ingeschatte transactiekosten in % van gemiddeld belegd vermogen	0,60%	0,50%

De kosten vermogensbeheer 2012 zijn niet geheel vergelijkbaar met die van 2011. In 2012 zijn meer kosten transparant gemaakt dan in 2011. In 2012 zijn de transactiekosten van de vastrentende waarden op basis van de aanbevelingen van de Pensioenfederatie geschat. De toename van de ingeschatte transactiekosten in 2012 wordt met name veroorzaakt door hogere transactiekosten van de rentehedge (in 2012 is de helft van de swaptionsportefeuille omgezet naar swaps en is de hedge gedeeltelijk afgebouwd bij de introductie van UFR, door beide aanpassingen kwam ruim 100 miljoen euro beschikbaar die werd herbelegd in de beleggingsportefeuille).

Toeslagbeleid

De opgebouwde pensioenaanspraken van actieven en ook de pensioenrechten van deelnemers met een ingegaan pensioen of met premievrije aanspraken, kunnen jaarlijks worden verhoogd. Er is geen sprake van een doelgericht toeslagbeleid om bijvoorbeeld de inflatie te compenseren. Als zodanig sorteert het fonds derhalve in termen van de zogenaamde toelagenmatrix in toelagencategorie B.

De premie bevat geen opslag voor de toelagen en ook is er geen voorziening voor gevormd. Een eventuele toelagverlening moet komen uit meeropbrengsten over de beleggingen en/of uit een gunstige financiële positie van het fonds. De toelagverlening is hierdoor voorwaardelijk; er is geen recht op toelag en het is ook voor de langere termijn niet zeker of en in hoeverre toelag verleend zal worden.

In lijn met de toelagenmatrix categorie B is het (voorwaardelijke) toelagbeleid vastgelegd in het pensioenreglement. Met betrekking tot de communicatie aan de deelnemers zal het pensioenfonds in alle communicatie-uitingen ten aanzien van de rechten van deelnemers de formuleringen hanteren, zoals die ter zake toelag categorie B in de toelagenmatrix zijn voorgeschreven.

Het bestuur houdt zich het recht voor om het toelagbeleid aan te passen. Toekomstige wijzigingen zijn bindend voor alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Indien conform een herstelplan wordt gewerkt, is toelagverlening uitsluitend mogelijk in een zodanige mate, dat de dekkingsgraad ten minste gelijk is aan de voor dat jaar gestelde dekkingsgraad conform het herstelplan. Zolang er echter sprake is van een dekkingstekort is het niet toegestaan een toelag te verlenen.

Het bestuur beschikt over de bevoegdheid om te beslissen of en hoeveel toelag er in een jaar wordt toegekend. Onder meer zal het bestuur zich in deze beslissingen baseren op de financiële positie van het fonds, de behaalde rendementen en de vooruitzichten daaromtrent. Feitelijke toekenning van toelagen zal altijd eerst plaatsvinden na een daartoe door het bestuur genomen besluit.

BELEGGINGENPARAGRAAF

Terugblik economie en financiële markten

Vele gebeurtenissen en onzekerheden....

2012 stond bol van de ontwikkelingen en gebeurtenissen. Zo raakten diverse landen in Europa wederom in een recessie en laaide de Europese schulden crisis weer volop op. In diverse landen brachten verkiezingen een hoop onzekerheid met zich mee. Uiteindelijk kwamen in Griekenland, Frankrijk en Nederland pro-Europese coalities tot stand. In Brussel werd een ambitieus masterplan opgesteld dat de Eurozone op het terrein van het economische beleid en begrotingsdiscipline slagvaardiger moet maken. Ook op monetair gebied was er genoeg te beleven; nieuwe rondes van kwantitatieve verruiming, nieuwe steunprogramma's (LTRO II en OMT) en bemoedigende uitspraken van Mario Draghi, de president van de ECB, om het uiteenvallen van de eurozone te voorkomen ("whatever it takes"). Het centrale bank beleid was onder andere een reactie op de Europese schulden crisis die doordenderde. Duidelijk werd dat zowel de Europese politieke leiders als de ECB zich committeerden aan het voortbestaan van de euro (zone) en hen er alles aan gelegen was om een verdere escalatie te voorkomen. Zo kreeg de in grote problemen geraakte Spaanse bankensector een kapitaalinjectie en werd het noodlijdende Griekenland wederom geholpen met een tweetal schulderstructureringen en nieuwe noodleningen. Niet alleen in Europa, ook in de Verenigde Staten speelde er van alles. Zo waren daar de herverkiezing van zittend president Obama en de nodige zorgen of er een akkoord zou komen ten aanzien van de begroting ("fiscal cliff"). Net na het verstrijken van het oude jaar werd een voorlopig akkoord bereikt.

....maar positieve rendementen

Ondanks al deze gebeurtenissen waren de rendementen positief voor de meeste beleggingscategorieën. De dalende renteniveaus zorgden voor positieve rendementen op vastrentende beleggingen. De Duitse 10-jaars rente daalde van 1,8% ultimo 2011 naar 1,3% eind 2012. Mede door de uitspraken van Mario Draghi en maatregelen van centrale banken, daalden de geëiste risico-opslagen voor perifere landen en bedrijfsobligaties. De Italiaanse 10-jaars rente daalde van 7,1% naar 4,5% eind 2012. Bedrijfsobligaties profiteerden van zowel de dalende referentierente als van dalende risico-opslagen. De zoektocht naar rendement en de gemiddeld solide bedrijfsbalansen droegen hier aan bij. Ook staatsobligaties van opkomende landen waren sterk in trek. Aandelenmarkten waren volatiel gedurende 2012 maar lieten per saldo positieve dubbelcijferige rendementen noteren. In de VS stegen de bedrijfswinsten gedurende 2012 terwijl in de andere regio's deze vlak waren of daalden. Het rendement op aandelen was daar dus vooral te danken aan het dividendrendement en een gestegen waardering. De beleggingscategorie grondstoffen bleef in 2012 achter bij de andere beleggingscategorieën. De afkoelende Chinese economie dempte de vraag naar grondstoffen. Er waren wel grote verschillen binnen het grondstoffspectrum. De euro deinde mee op de golven van de schulden crisis. Maar per saldo eindigde de euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar zelfs iets hoger dan het aan het begin van het jaar (1,32 ten opzichte van 1,30).

Gevoerd beleid en resultaat

Op het gebied van balansmanagement heeft het pensioenfonds in 2012 veel aandacht besteed aan de rentehedge. Er is een dynamische rente afdekkingstrategie vastgesteld, maar door de rentedalingen in 2012 is de grens waarop de hedge zou worden afgebouwd bereikt. Uiteindelijk is besloten om de rentehedge niet volledig op te heffen, omdat dit vanuit risicoperspectief een ongewenst effect zou hebben.

Jaarlijks wordt per 1 april de feitelijke beleggingsportefeuille in lijn gebracht met de normgewichten, om indien noodzakelijk het risicoprofiel richting de strategische portefeuille te laten bewegen. Verder zijn in 2012 een aantal voorstellen besproken om het rendementsprofiel van het pensioenfonds te verhogen of het risicoprofiel te verlagen, waaronder nieuwe beleggingscategorieën (Obligaties Opkomende Markten in lokale valuta), over- en onderwegen van beleggingscategorieën (zie paragraaf Dynamische Asset Allocatie) en aanpassen invulling van bepaalde beleggingscategorieën (zie vastgoedparagraaf en grondstoffenstrategie).

De huidige strategie voor grondstofbeleggingen (commodity notes) verschuift van gedeeltelijk passief naar semi-actief. De reden hiervoor is dat de huidige passieve strategie een aantal tekortkomingen kent. Er is gekozen om het moment van doorrollen aan te passen om op die manier de 'drukke' transactieperiode te vermijden waarin de indexbeleggers rollen. Daarnaast is er een mandje samengesteld met daarin commodities waarvan de curve historisch gezien het meest regelmatig in "backwardation" is geweest. Dit zorgt voor een betere benutting van de specifieke kenmerken van deze beleggingscategorie.

Het resultaat op de vermogensbeheerportefeuille, exclusief rente- en valutaoverlays, over 2012 kwam uit op 11,0% en bleef daarmee voor op het rendement van de benchmark dat uitkwam op 10,6%. Alle beleggingscategorieën droegen positief bij aan het behaalde resultaat. Omdat de rente over geheel 2012 verder daalde nam de rentehedge in waarde toe ter compensatie van de waardestijging van de pensioenverplichtingen. Inclusief de rentehedge overlay, de valuta overlay en DAA kwam het totale rendement uit op 14,3%.

Portefeuillewaarde

De waarde van de portefeuille en de verdeling van het vermogen over de verschillende beleggingscategorieën aan het einde van het jaar ten opzichte van de situatie aan het begin van het jaar wordt weergegeven in de navolgende tabel:

Bedragen x €1.000.000	2012		2011	
	<i>Bedrag</i>	<i>Percentage</i>	<i>Bedrag</i>	<i>Percentage</i>
Vastgoed	54	5%	66	7%
Aandelen	222	21%	160	17%
Vastrentende waarden	617	60%	504	56%
Derivaten	85	8%	138	15%
Overige beleggingen	61	6%	50	5%
Totaal	1.039	100,0%	918	100%

Aansluiting met de jaarrekening

In bovenstaande opstelling zijn de derivaten gesaldeerd weergegeven; in de jaarrekening zijn de negatieve derivaten verantwoord onder overige schulden conform RJ 610 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Rendementen

Onderstaande tabel geeft de performance weer uitgesplitst naar de verschillende categorieën waarin voor het pensioenfonds wordt belegd:

	2012	2012
	Portefeuille	Benchmark
Aandelen	15,5%	15,8%
Vastrentende waarden	10,4%	9,9%
Alternatieve beleggingen	9,3%	2,5%
Vastgoed	8,6%	10,1%
Totaal	11,0%	10,6%
Totaal inclusief hedgeportefeuilles	14,3%	

Dynamische Asset Allocatie (DAA)

De beleggingsportefeuille omvatte aan het begin van het jaar een overweging op high yield obligaties ten koste van Europese staatsobligaties. Deze positie is in januari 2012 verder opgebouwd, gegeven de relatief aantrekkelijke risicopremie op high yield obligaties. Halverwege 2012 werd de gevoeligheid van de aandelenportefeuille voor de Europese schuldencrisis verlaagd. Daarbij werden Europese aandelen onderwogen, Amerikaanse aandelen overwogen en werd een positie in USD opgebouwd. Deze posities werd teruggedraaid toen duidelijk werd dat de kans van het uiteenvallen van de eurozone kleiner was geworden. Eind november 2012 is de overweging op high yield obligaties gedeeltelijk afgebouwd, aangezien de risicopremie behoorlijk gedaald was. Omdat de verwachtingen voor Euro staatsobligaties nog steeds relatief negatief waren, is besloten deze onderweging te handhaven. De vrijgekomen middelen van de overweging op high yield obligaties zijn aangewend om een overweging op aandelen opkomende markten op te bouwen. Deze beleggingscategorie had op dat moment een aantrekkelijke rendementsverwachting en een relatief lage waardering. In combinatie met afnemende risico's en een aantrekkende economie werd van deze beleggingscategorie het meest verwacht.

Vastrentende waarden

Het doel van het vastrentende waarden mandaat is om een veilige basis te bieden binnen de beleggingsportefeuille en hiermee aan de verplichtingen van het fonds te kunnen voldoen. De vastrentende waarden portefeuille bestaat daarom voor een groot deel uit staatsobligaties met de hoogste kredietkwaliteit (AAA). Binnen de beleggingscategorie vastrentende waarden belegt het pensioenfonds naast staatsobligaties ook in kredietwaardige bedrijfsobligaties en obligaties met een hoger risico (high yield obligaties). Deze beleggingen behaalden in 2012 allemaal een positief rendement. Juist de staatsobligaties met de hoogste kredietwaardigheid en de betere bedrijfsobligaties profiteerden van de dalende rente en namen daardoor in waarde toe. De meer risicovolle categorieën zoals high yield obligaties profiteerden sterk van het verder afnemen van de risicopremies.

Terugkijkend op 2012 kan gezegd worden dat de crisis rond de Europese staatsleningen in 2012 duidelijk minder intens was dan in 2011. Twee factoren die hieraan bijdroegen waren het aantreden van de heer Monti als opvolger van de heer Berlusconi, en het krachtdadige optreden van de ECB.

De totale vastrentende waarden portefeuille is uitgekomen op een rendement van 10,4% versus een benchmarkrendement van 9,9%; een outperformance van 0,5%.

Aandelen

Onder invloed van de stijgende bedrijfswinsten, lage schuldratio's bij vele bedrijven en een aantrekkende mondiale economische groei lieten de aandelenmarkten in de Verenigde Staten een goed rendement zien. De Amerikaanse beurs steeg in euro's gemeten met 14%. De Aziatische en opkomende markten stegen zelfs nog sterker. De Europese beurzen lieten de hoogste rendementen zien voornamelijk door de lage waarderingen van deze aandelen op de beurzen. De Europese beurzen stegen met 17%. In Europa lagen de rendementen per land ver uiteen. De beurzen in Duitsland (+29%), Frankrijk en Zwitserland (beide +15%) liepen voorop, terwijl de beurzen in Spanje (-5%), het VK (+6%) en in Italië (+8%) achterbleven.

Hoewel de beurzen dus flink stegen, hadden beleggers net als in 2011 nog veelal de voorkeur voor de meer stabiele beleggingen in de stabiele landen. Dit kwam ook tot uitdrukking in de soort aandelen dat werd gekocht. Aandelen met een stabiele winstgroei deden het beter dan aandelen met een minder stabiele winstgroei. De markt lette hierbij minder op de (hoge) prijs die voor deze aandelen betaald moet worden. Opmerkelijk genoeg waren het vooral de economisch gevoelige sectoren die het goed deden; de cyclische consumentengoederensector en de financiële waarden herstelden het sterkst. Maar ook hier presteerden vooral de meer stabiele namen het best. Traditioneel defensieve sectoren als nutsbedrijven en telecom bleven achter. In deze sectoren spelen veel specifieke kwesties zoals veranderende regelgeving en toegenomen concurrentie. Aan het einde van het jaar, toen langzamerhand minder nadruk kwam op de eurocrisis, draaide de markt weg van de stabielere namen.

Ook de aandelenportefeuille van het fonds kende bovengenoemde grote spreiding van rendementen. De totale aandelenportefeuille liet over 2012 per saldo een positief rendement zien van 15,5% versus een benchmark rendement van 15,8%: een underperformance van 0,3%.

Alternatieve beleggingen

Alternatieve beleggingen zijn beleggingen die niet direct verband houden met traditionele beleggingen zoals aandelen en obligaties. De alternatieve beleggingen van het fonds vallen onder drie categorieën: infrastructuur, private equity en grondstoffen.

Beleggingen in infrastructuur zijn investeringen in wegen en bruggen, maar ook zeehavens, spoorwegen en luchthavens. Het fonds is geïnvesteerd via beleggingsfondsen met brede spreiding over infrastructuursectoren in Europa en Noord-Amerika. De markt van infrastructuurbeleggingen herstelde zich verder in 2012. In de Verenigde Staten lieten tevens investeringen, die afhankelijk zijn van de economische groei, zoals de havensector, herstel zien. De sector hernieuwbare energie had een drukkend effect op de waarderingen. Het pensioenfonds behaalde in 2012 een rendement van 10,3% op de infrastructuurbeleggingen. De benchmark behaalde een rendement van 3,2%; een outperformance van 7,1%.

Private equity

Private equity zijn investeringen in niet-beursgenoteerde ondernemingen. Het pensioenfonds is geïnvesteerd in private equity via beleggingsfondsen met een duurzame insteek. De markt voor private equity zette in 2012 het herstel van 2011 door maar bleef achter bij beursgenoteerde aandelen. Dit wordt mede veroorzaakt doordat waarderingen vertraagd zijn ten opzichte van de beurs. Het aantal bedrijven dat naar de beurs ging steeg ten opzichte van het vorige jaar. Vooral technologie, financiële- en industriële waarden waren de motor achter deze stijging. 60% van deze ondernemingen was in handen van private equity inclusief venture kapitaal. Gemiddeld heeft een private equity fonds een onderneming 5 jaar in bezit waarna het waardecreatieproces is afgerond en de onderneming wordt verkocht. Een van de belangrijkste aandachtspunten binnen de private equity markt is de toename in te verkopen ondernemingen. Dit kan een drukkend effect hebben op verkoopopbrengsten in de toekomst. Een positieve ontwikkeling is dat investeerders hun belang in private equity op peil willen houden of zelfs uitbreiden. De beleggingen van het pensioenfonds in private equity behaalden een positief rendement van 10,5% in 2012. Daarmee bleef het fonds achter bij de benchmark, die een rendement van 14,1% behaalde.

Grondstoffen

Beleggingen in grondstoffen (commodities) zijn investeringen in natuurlijke stoffen die gebruikt worden in productieprocessen (olie, metalen). De markt van grondstofbeleggingen liet in 2012 een wisselend beeld zien. Waar in andere jaren vraag en aanbod de belangrijkste factoren zijn bij de waardebeoordeling van grondstoffen, waren het dit jaar vooral macro economische ontwikkelingen die het rendement bepaalden. In het begin van het jaar liep de olieprijs op door de onrust in diverse Arabische landen. Later in het jaar zorgde de Europese schuldencrisis ervoor dat de wereldwijde economische groei werd vertraagd. Dat leidde ertoe dat de investeringen in grondstoffen minder waard werden. Het stimuleringsprogramma van de Amerikaanse centrale bank zorgde in het derde kwartaal weer voor een herstel. Tegen het eind van het jaar bleef de markt tamelijk stabiel liggen in afwachting van de uitkomsten van de zogenoemde "fiscal cliff" in de Verenigde Staten. De beleggingen van het pensioenfonds in grondstoffen behaalden een negatief rendement van 0,8% in 2012. De benchmark behaalde een negatief rendement van 1,3%; een outperformance van 0,5%.

Per saldo behaalden de alternatieve beleggingen van het fonds een rendement van 9,3% ten opzichte van een benchmarkrendement van 2,5%; een outperformance van 6,8%.

Vastgoed

De vastgoedmarkt liet in 2012 een vergelijkbaar beeld zien als in de voorgaande jaren. De onzekere economische situatie heeft een negatieve invloed op de ontwikkelingen in de vastgoedmarkt. Hieronder wordt aangegeven wat de belangrijkste achtergronden voor de waardeontwikkeling per sector zijn:

- 1 Woningen: in een onzeker economisch klimaat nemen mensen minder snel grote beslissingen. Daarnaast is het, vooral voor starters, moeilijk om een hypotheek te krijgen. De waardedalingen op de koopwoningenmarkt heeft ook negatieve impact op de waarde van huurwoningen;
- 1 Winkels: op A-locaties blijven de huren stabiel. Op B- en C-locaties dalen de huren van winkelruimte en staat ook de waarde van de winkels onder druk;
- 1 Kantoren: de structurele overcapaciteit zorgt voor aanhoudende druk op de kantorenmarkt. Daarmee lijkt de kans op stijgende waarderingen in 2013 klein.

Het is onze verwachting dat de druk op de vastgoedmarkt ook in 2013 aanhoudt. Nederland bevindt zich in een recessie en de vooruitzichten duiden niet op een snel economisch herstel. Het rendement op direct vastgoed werd per saldo positief beïnvloed door de huuropbrengsten, terwijl de waardeontwikkeling negatief was. De direct vastgoedportefeuille presteerde met -0,8% slechter dan de ROZ/IPD benchmark die een rendement behaalde van 1,7%.

Gedurende het grootste deel van het jaar werd door het pensioenfonds ook belegd in beursgenoteerde onroerend goed fondsen om op het gewenste strategische gewicht te komen van vastgoed. Deze positie werd afgebouwd in november ten gunste van aandelen en bedrijfsobligaties om een betere aansluiting te krijgen bij het gewenste strategische risicoprofiel.

Per saldo behaalde de beleggingen in vastgoed in 2012 een rendement van 8,6%. De benchmark behaalde een rendement van 10,1%; een underperformance van 1,5%.

Rentehedgeportefeuille

Beleggingen en pensioenverplichtingen zijn niet in dezelfde mate gevoelig voor rentebewegingen. Daardoor kan de dekkingsgraad sterk meebewegen met rentebewegingen en loopt het fonds een groter risico met betrekking tot de dekkingsgraad. Dit renterisico kan worden verkleind door de rentegevoeligheid van de beleggingen meer in overeenstemming te brengen met de looptijd van de verplichtingen. Het fonds voert dit beleid uit door middel van een rentehedge overlay met renteswaps (naast de vastrentende portefeuille). Over 2012 was sprake van een 94% rentehedge op basis van de nominale kasstromen van de voorziening. De hedge wordt ieder kwartaal aangepast op basis van de geactualiseerde gegevens van de voorziening. Door de afdekking van het renterisico is de dekkingsgraad voor een groot deel ongevoelig voor rentebewegingen.

Over geheel 2012 is 30-jaars Europese swaprente gedaald van 2,56% naar 2,23%. De waarde van de verplichtingen is daardoor toegenomen. Dit heeft een negatief effect op de dekkingsgraad gehad. Door de gedaalde rente is echter ook de waarde van de rentehedge overlay (en van de vastrentende portefeuille) toegenomen wat resulteerde in een positief effect op het rendement.

Valutahedge

Het fonds belegt in meerdere valutagebieden. Er waren behoorlijke grote wisselkoersfluctuaties ten opzichte van de euro in 2012 voor de belangrijkste vier valutagebieden voor het fonds, te weten; de Amerikaanse dollar, het Britse pond, de Zwitserse franc en de Japanse yen. De Amerikaanse dollar en Japanse yen zijn ten opzichte van de euro zwakker geworden terwijl de Zwitserse yen en Britse pond sterker zijn geworden. Het valutarisico van deze vier valuta wordt strategisch voor 75% afgedekt naar de euro middels een overlay.

Vooruitblik

Over 2012 lieten vrijwel alle beleggingscategorieën goede tot zeer goede rendementen zien als gevolg van een stabilisatie van de Europese schuldencrisis, gemiddeld genomen zeer gezonde bedrijfsbalansen, een aanhoudend ruim monetair beleid in o.a. de VS, het VK en de Eurozone, en anticipatie op geleidelijk aan wat hogere economische groei buiten de Eurozone. Een herhaling van dergelijke rendementen in 2013 lijkt minder waarschijnlijk nu renteniveaus en risicopremies verder zijn gedaald.

2013 wordt naar verwachting een jaar waarin de wereldeconomie wederom een aantal stappen zet bij het wegwerken van de erfenissen van de crisis, iets wat vooral het rendement op aandelen zal kunnen ondersteunen. Een zekerheid is dit echter niet. Zo staan er in 2013 diverse uitdagingen voor de deur. Begin 2013 is er weliswaar een akkoord gekomen over het begrotingsravijn ("fiscal cliff") in de VS, er zal ook een akkoord moeten komen over door te voeren bezuinigingen en over het schuldenplafond ("debt ceiling") in de VS.

Ook ten aanzien van de Europese schuldencrisis dienen er nog een aantal hobbels genomen te worden. Zo staan er in het eerste kwartaal verkiezingen in Italië voor de deur en later in het jaar in Duitsland. Daarnaast wordt binnen het Verenigd Koninkrijk steeds meer getwijfeld of men nog wel lid van de EU wil blijven. Het is nu de vraag of de Europese burger nog in één Europa gelooft. Ook ten aanzien van de voornemens om tot een meer federaal Europa te komen, zullen de plannen tijdig en correct geïmplementeerd moeten worden. Al met al zijn er in 2013 veel uitdagingen op politiek gebied.

Het eventueel uitblijven van oplossingen in de VS, anti-euro verkiezingsuitslagen en implementatiefouten op politiek en monetair beleidsvlak zullen hun weerslag hebben op het vertrouwen. Dit kan er voor zorgen dat het positieve momentum van 2012 teniet wordt gedaan.

Corporate governance en verantwoord beleggen

Verantwoord beleggen en corporate governance

Het pensioenfonds vindt het belangrijk invulling te geven aan verantwoord beleggen. Het pensioenfonds belegt onder andere in de beleggingspools van Syntrus Achmea Vermogensbeheer waarop het verantwoord beleggen beleid wordt toegepast. Als uitgangspunt worden de principes van de Global Compact van de Verenigde Naties gehanteerd. Deze tien principes zijn gerelateerd aan de mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie en vinden hun oorsprong in internationaal breed geaccepteerde verdragen zoals de Universele Verklaring inzake de Rechten van de Mens en de conventies van de International Labour Organisation.

- 1 Uitsluiten van controversiële wapens
Het gaat hier om bedrijven die kernwapens, biologische wapens, chemische wapens, anti-persoonsmijnen of clusterbommen produceren. Naast de aandelenpools en de vastrentende waarden pool wordt sinds 2012 het uitsluitingsbeleid ook toegepast op de Syntrus Achmea Global High Yield Pool en de Syntrus Achmea Geldmarkt Fonds.
- 1 Engagement, aangaan van dialoog met ondernemingen
Het doel van engagement is om ondernemingen waarin het fonds is belegd aan te sporen tot beter gedrag en om aandeelhouderswaarde te creëren. Aan de hand van thema's gaat het fonds de dialoog aan met ondernemingen. In 2012 stonden twee nieuwe thema's centraal, 'Verantwoord Ketenbeheer Soja' en 'Schaliegas en schalieolie'.
- 1 Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen
  - a Syntrus Achmea Vermogensbeheer stemde voor de Aandelenpool Europa in 2012 op 304 vergaderingen. In totaal passeerden 4546 agendapunten de revue. In 2012 werd in ongeveer 9% van alle agendapunten tegen het management gestemd.
  - b Syntrus Achmea Vermogensbeheer stemde voor de Aandelenpool High Conviction Europa in 2012 op 151 vergaderingen. In totaal passeerden 2118 agendapunten de revue. In 2012 werd in ongeveer 6% van alle agendapunten tegen het management gestemd.
  - c Syntrus Achmea Vermogensbeheer stemde voor de Aandelenpool Multi Managers Europa in 2012 op 175 vergaderingen. In totaal passeerden 2638 agendapunten de revue. In 2012 werd in ongeveer 11% van alle agendapunten tegen het management gestemd.
- 1 Integratie van duurzaamheidsinformatie in het beleggingsproces
De laatste jaren is er toenemende belangstelling om duurzaamheidsinformatie ook te integreren in het beleggingsproces. Sinds 2010 neemt Syntrus Achmea Ecologische, Sociale en Goed bestuurfactoren (ESG factoren) mee in het High Conviction aandelenbeleggingsproces. Dit wordt gedaan vanuit de overtuiging dat het meenemen van duurzaamheids informatie bijdraagt aan een beter geïnformeerde beleggingsbeslissing.

Op de website van Syntrus Achmea wordt uitgebreid gerapporteerd over het verantwoord beleggen beleid, het uitsluitingsbeleid en het stembeleid. Het bestuur heeft vastgesteld dat het verantwoord beleggingsbeleid in de pools overeenkomt met het fondsbeleid.

FINANCIËLE PARAGRAAF

Bij de beoordeling van de financiële positie door de certificerend actuaris is bepalend de mate van waarschijnlijkheid dat het pensioenfonds kan voldoen aan de verplichtingen aangegaan tot balansdatum. Daarbij wordt in aanmerking genomen het streven inzake voorwaardelijke toeslagen, zoals aan de actieven en niet-actieven gecommuniceerd en de in wet- en regelgeving opgenomen criteria.

De actuaris heeft verklaard dat de vermogenspositie van het pensioenfonds naar haar mening slecht is, vanwege het dekkingstekort.

Dekkingsgraad

	31-12-2012	31-12-2011	31-12 2010	31-12 2009	31-12 2008
	%	%	%	%	%
Aanwezige dekking	98,8	95,3	99,6	103,8	98,3

Actuariële analyse van het resultaat

De samenstelling van het resultaat blijkt uit het volgende overzicht (x € 1.000):

	2012	2011
Rendement en wijziging rentetermijnstructuur	50.344	-44.353
Premies	332	2.952
Waardeoverdrachten	-	-8
Kosten	229	260
Uitkeringen	-32	-10
Kanssystemen	-126	1.517
Toeslagverlening	3	34
Incidentele mutaties	-18.474	-1.837
Andere oorzaken	-3	-
Resultaat	<u>32.273</u>	<u>-41.445</u>

Rendement en wijziging rentetermijnstructuur

Het beleggingsresultaat is het saldo van de beleggingsopbrengsten en de benodigde intresttoevoeging aan de technische voorzieningen (113.447) en het saldo uit hoofde van wijziging RTS (-63.133). Dit leidt tot een positief jaarresultaat van 50.344.

Premies

Het resultaat op premies is het verschil tussen de feitelijke premies en het voor de tijdsevenredige opbouw van de pensioenaanspraken benodigde bedrag.

Waardeoverdrachten

In 2012 hebben er in verband met de financiële positie van het fonds geen waardeoverdrachten plaatsgevonden en is het resultaat derhalve 0.

Kosten

De werkelijke uitvoeringskosten bedroegen 1.747 in het boekjaar. Voor uitvoeringskosten kwam 1.627 beschikbaar uit de benodigde premie en 349 uit de technische voorziening. Per saldo een winst van 229.

Uitkeringen

Het resultaat op uitkeringen bestaat uit het verschil in gedane uitkeringen (21.840) en de vrijval uit de voorziening ten behoeve van de uitkeringen (21.808).

Kanssystemen

Het resultaat op kanssystemen is 126 negatief. Dit is een combinatie van het resultaat op sterfte (-384), resultaat op arbeidsongeschiktheid (912), resultaat op herverzekering (-1.070) en resultaat op mutaties (416).

Toeslagverlening

Er is een positief resultaat van 3 op toeslagverlening. De opgebouwde aanspraken dit jaar zijn niet verhoogd. Dit resultaat komt door mutaties die betrekking hebben op het verleden.

Incidentele mutaties

Het resultaat op incidentele mutaties TV bestaat uit de verhoging van de TV door de verhoging van de excasso-opslag van 1,6% naar 1,8% (2.073), de overgang naar de AG prognosetafel 2012-2062 (8.049) en de overgang op de nieuwe fondsspecifieke ervaringssterfte (8.352). Het gezamenlijke effect van deze wijzigingen bedraagt -18.474.

Andere oorzaken

Het resultaat op overige oorzaken bestaat uit de overige baten en lasten ad 3 uit de verlies- en winstrekening.

RISICOPARAGRAAF

Risico en beheersing/beleid

Het bestuur heeft zijn beleid verwoord in de ABTN. Algemene leidraad voor het uitvoeren van zijn beheertaken is risicomijdend operationeel management. Onderstaand treft u de risico's die het bestuur met prioriteit heeft aangepakt:

- Beleggingsrisico's
- Actuariële risico's
- Renterisico

Beleggingsrisico's

Het Financieel Toetsingskader ("FTK") voor pensioenfondsen is een onderdeel van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). De regelgeving van het FTK werkt de economische risico's voor pensioenfondsen verbonden aan onder meer aandelen, valuta's en rente uit. Het vertaalt deze naar vereiste reserveposities en dekkingsgraden. Hiermee worden pensioenfondsen gedwongen te overwegen welk totaal risiconiveau ze kunnen of willen accepteren. Het pensioenfonds zet, binnen de kaders van het geformuleerde risicobeleid, in op maximalisatie van het rendement op het vermogen. Bij de analyses en afwegingen wordt het pensioenfonds geadviseerd door Syntus Achmea.

Actuariële risico's

Het fonds past de in 2012 verschenen AG-prognosetafels 2012-2062 toe. Overige relevante actuariële risico's zijn het overlijdens- en het arbeidsongeschiktheidsrisico; deze risico's zijn volledig verzekerd.

Renterisico

Renterisico is het risico dat een rentebeweging de financiële situatie van het pensioenfonds negatief beïnvloedt. Dit risico bestaat doordat beleggingen en verplichtingen niet in dezelfde mate gevoelig zijn voor rentebewegingen. Het renterisico neemt af naarmate de looptijd van de beleggingen meer overeenkomt met de looptijd van de verplichtingen. In 2012 heeft het pensioenfonds zijn dynamische afdekkingsstrategie - gericht op het beperken van het renterisico over de pensioenverplichtingen - voortgezet. Deze strategie bestaat uit combinaties van rentederivaten. De verhouding hiertussen wordt bepaald door de marktrente. Het verkleinen van het renterisico leidt tot een lagere vereiste dekkingsgraad voor het fonds, dan het geval zou zijn geweest zonder beperking van het renterisico.

Voor een nadere toelichting op de risico's waaraan het fonds blootstaat wordt verwezen naar de jaarrekening.

TOEKOMSTPARAGRAAF

Het Nederlandse pensioenstelsel staat voor een grondige herziening. In 2014 zal er een keuze gemaakt moeten worden voor een nominaal dan wel reëel kader. Beroepspensioenfondsen worden in 2015 ook geconfronteerd met een nieuw fiscaal kader. Voor SPD komt daar nog een uitbreiding van de verplichtstelling bij. Dat betekent dat we nu al voorbereidingen moeten treffen. SPD is de uitvoerder van de regeling, maar DPD is verantwoordelijk voor de inhoud van de pensioenregeling. Daarom trekken we vanaf 2013 samen op om een stabiele en toekomstbestendige pensioenregeling neer te zetten. Belangrijk daarbij is dat deze aansluit bij de wensen van onze deelnemers.

Ook het beleggingsbeleid wordt grondig onder de loep genomen. In 2013 zijn we gestart met een plan van aanpak herziening vermogensbeheer. Hierbij staan vragen centraal als passen het beleggingsbeleid en de beleggingsportefeuille bij SPD en de regeling zoals die er vanaf 2015 uit komt zien. En past de organisatie van SPD daar nog bij.

Per 31 december 2013 loopt het herstelplan af. De dekkingsgraad op dat moment is bepalend of er 1 april 2014 alsnog een korting op de pensioenaanspraken moet worden doorgevoerd.

2013 en 2014 worden dus belangrijke jaren voor de regeling van SPD. Wettelijke ontwikkelingen omtrent de governance staan ook niet stil. Naar verwachting zal in de loop van 2013 de langverwachte Wet versterking bestuur pensioenfondsen worden ingevoerd. Dat betekent dat ook de hele organisatie om SPD heen opnieuw zal worden bekeken.

Al met al een aantal drukke jaren voor de boeg. Het bestuur van SPD zal zich maximaal inspannen om ook voor de toekomst een goede pensioenvoorziening voor de dierenartsen en hun partners te verzorgen.

Houten, 11 juni 2013

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

Het bestuur

De heer T. de Ruijter
Voorzitter

De heer IJ. de Vries
Secretaris

De heer K.J. Broekhuizen

Mevrouw L.A.M. Stark

De heer M. Smit

Mevrouw A.C.M. van Heuven-van Kats

F JAARREKENING

1 BALANS PER 31 DECEMBER 2012

(na verwerking van het resultaat)

(in duizenden euro's)

	31 december 2012	31 december 2011
ACTIVA		
Beleggingen voor risico pensioenfonds (1)	1.039.223	922.110
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen (2)	3.813	4.039
Vorderingen en overlopende activa (3)	233	783
Liquide middelen (4)	358	273
	<u>1.043.627</u>	<u>927.205</u>
PASSIVA		
Algemene reserve (5)	-12.859	-45.132
Technische voorzieningen (6)	1.055.373	965.953
Overige schulden en overlopende passiva (7)	1.113	6.384
	<u>1.043.627</u>	<u>927.205</u>

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2012

(in duizenden euro's)

		2012	2011
Bijdragen van deelnemers	(8)	17.919	17.255
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	(9)	128.434	102.350
Saldo waardeoverdrachten risico pensioenfonds	(10)	-	-620
Pensioenuitkeringen	(11)	-21.840	-19.805
Mutatie technische voorzieningen	(12)		
Pensioenopbouw		-15.732	-12.735
Toeslagen		3	34
Rentetoevoeging		-14.957	-10.768
Pensioenuitkeringen		21.808	19.795
Onttrekkingen voor uitvoeringskosten		349	277
Saldo overdrachten van rechten		-	612
Wijziging marktrente		-63.133	-135.935
Wijziging actuariële grondslagen		-18.474	-1.837
Toevoeging in verband met kosten		-228	-
Overige wijzigingen		944	1.547
		-89.420	-139.010
Herverzekeringen	(13)	-844	-94
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	(14)	-226	64
Uitvoeringskosten	(15)	-1.747	-1.585
Diverse baten en lasten	(16)	-3	-
Saldo van baten en lasten		<u>32.273</u>	<u>-41.445</u>
Bestemming saldo			
Mutatie algemene reserve		<u>32.273</u>	<u>-41.445</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT 2012

(in duizenden euro's)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2012	2011
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Bijdragen van deelnemers	18.153	17.299
Saldo waardeoverdrachten risico pensioenfonds	-	-620
Pensioenuitkeringen	-21.811	-19.775
Herverzekeringen	-528	-443
Uitvoeringskosten	-2.149	-1.690
Diverse baten en lasten	-3	-
	<u>-6.338</u>	<u>-5.229</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen beleggingen	1.317.150	1.135.709
Aankopen beleggingen	-1.309.754	-1.164.777
Directe opbrengsten	23.107	20.085
Overige mutaties beleggingen	-21.834	15.347
Kosten vermogensbeheer	-2.246	-1.905
	<u>6.423</u>	<u>4.459</u>
	<u>85</u>	<u>-770</u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2012	2011
Liquide middelen per 1 januari	273	1.043
Mutatie liquide middelen	85	-770
Liquide middelen per 31 december	<u>358</u>	<u>273</u>

4 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het doel van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen, statutair gevestigd te Utrecht, is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en dan in het bijzonder RJ 610 pensioenfondsen.

Presentatiewijziging

Door verbeterde inzichten zijn de vergelijkende cijfers 2011 zijn bij een aantal posten in de specificaties van de beleggingen in de toelichting op de balans en in het kasstroomoverzicht anders gerubriceerd dan in de jaarrekening 2011.

Schattingswijziging

De waardering van swaps vond tot en met boekjaar 2011 plaats door gebruik te maken van de Euribor-curve. In de markt is echter een andere waarderingmethodiek gebruikelijk geworden en maakt men veelal gebruik van de Eonia-curve. Hierbij wordt uitgegaan van een lager risicoprofiel als gevolg van ontvangen cashcollateral.

Vanaf 1 november 2012 wordt door het fonds de Eonia-curve toegepast. Het effect van de wijziging van waarderingmethode bedraagt € 2.708.000.

Vanaf boekjaar 2012 is de grondslag voor overlevingskansen gebaseerd op de Prognosetafel 2012-2062 van het Actuarieel Genootschap (AG) in combinatie met de fondsspecifieke ervaringssterfte op basis van het Towers Watson ervaringssterftemodel 2012. De AG-Prognosetafel 2012-2062 houdt rekening met de voorzienbare trend in overlevingskansen van de gehele Nederlandse bevolking. Het effect van de wijziging van waarderingmethode bedraagt € 16.401.000.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Algemeen

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders vermeld.

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op reële waarde.

Overige activa en passiva worden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs, tenzij anders is vermeld.

Voor zover noodzakelijk, wordt op activa een voorziening voor mogelijke oninbaarheid in mindering gebracht.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van activa en passiva

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economische potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, en waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, en waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties".

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar de rapporteringsvaluta euro tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

	31-12-2012	31-12-2011
US Dollar	1,32	1,30
Britse Pond	0,81	0,84
Japanse Yen	114,00	99,88
Zwitserse Frank	1,21	1,21

Beleggingen

Algemeen

In overeenstemming met de Wet verplichte beroepspensioenregeling worden beleggingen gewaardeerd op reële waarde. Slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van rekenmodellen.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. De niet-beursgenoteerde vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd op reële waarde.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

Niet aan een beurs genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van het fonds afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de reële waarde.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers, verhoogd met de lopende intrest.

Niet aan een beurs genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van het fonds laatste afgegeven intrinsieke waarde.

Derivaten

Derivaten worden in de jaarrekening opgenomen tegen reële waarde. Indien geen reële waarde beschikbaar is, wordt de waarde bepaald met behulp van marktconforme waarderingmodellen. Indien een derivatenpositie negatief is wordt het bedrag onder de schulden verantwoord.

Overige beleggingen

Onder overige beleggingen worden opgenomen die beleggingen die niet als een van de hiervoor opgesomde beleggingen geclassificeerd kunnen worden. Tevens worden onder de overige beleggingen opgenomen nog af te wikkelen beleggingstransacties en liquide middelen die beheerd worden door de vermogensbeheerder.

De overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de geamortiseerde kostprijs. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Algemene reserve

In de actuariële en bedrijfstechnische nota wordt gesproken van het vereist eigen vermogen en een vrij vermogen. Het vereist eigen vermogen is gelijk aan de voorziening pensioenverplichtingen, tegenwoordig technische voorzieningen genoemd, vermeerderd met de benodigde buffer om te voldoen aan de wettelijke zekerheidsmaat van 97,5%. Deze buffer wordt aangeduid als vereist eigen vermogen.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke toezeggingen van toeslagverlening. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente, waarvoor de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB wordt gebruikt.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Bij de berekening van de TV is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of een toeslag wordt verleend op de opgebouwde pensioenaanspraken. Alle per balansdatum bestaande besluiten van toeslagverlening (ook voor besluiten van toeslagverlening na balansdatum voor zover sprake is van ex ante-condities) zijn in de berekening begrepen.

Bij de berekening van de voorziening voor arbeidsongeschikte deelnemers wordt rekening gehouden met premievrije toekomstige pensioenopbouw in verband met arbeidsongeschiktheid op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt rekening gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De technische voorzieningen zijn vastgesteld met de volgende actuariële berekeningsgrondslagen:

Rekenrente

De rekenrente is gebaseerd op de rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB.

Sterftekansen

Volgens de Prognosetafel 2012-2062 inclusief toepassing van een fondsspecifieke ervaringssterfte gebaseerd op het "Towers Watson-ervaringssterftemodel 2012", startjaar 2013 (2011: Prognosetafel 2010-2060 inclusief toepassing van het "Towers Watson ervaringssterftemodel 2010", startjaar 2012).

Gehuwdheidsfrequentie

Tot de pensioenleeftijd (65 jaar) wordt voor alle deelnemers uitgegaan van 100% gehuwdheid, ongeacht de burgerlijke staat. Na ingang van het pensioen wordt het bepaalde-man/vrouw-systeem toegepast op basis van de werkelijke situatie.

Leeftijden

De leeftijd wordt in maanden nauwkeurig bepaald. De vrouwelijke partner/deelnemer wordt verondersteld drie jaar jonger te zijn dan haar mannelijke deelnemer/partner.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Voor niet ingegaan latent wezenpensioen wordt een voorziening getroffen ad 3% op de netto technische voorzieningen voor opgebouwd nabestaandenpensioen van niet-ingegane.

Excassokosten

Voor het dekken van toekomstige kosten die samenhangen met het uitkeren van pensioen wordt de technische voorziening verhoogd met een opslag van 1,8% (2011: 1,6%).

Herverzekering

Bij Aegon N.V. zijn de overlijdens- en koopsomvrijstellingsrisico's herverzekerd. De overlijdensrisico's zijn herverzekerd in de vorm van éénjarige risicokapitalen, die berekend zijn op basis van de contante waarde van de aanspraken op overlevingspensioen verminderd met de bij het fonds aanwezige technische voorziening.

De herverzekering van de koopsomvrijstellingsrisico's betreft de dekking van het risico van gehele of gedeeltelijke vrijstelling van de jaarlijkse koopsombetaling in geval van blijvende gehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid. Daarnaast ontvangt het fonds uitkeringen van de Algemene Levensherverzekering Maatschappij N.V. voortvloeiende uit premievrije contracten.

Het aandeel van de herverzekeraar in de voorziening pensioenverplichtingen heeft betrekking op de wegens arbeidsongeschiktheid van deelnemers van de herverzekeraar te ontvangen uitkeringen. Het bedrag wordt berekend op 80% van de netto contante waarde van de in de toekomst te ontvangen uitkeringen van de herverzekeraar. De contante waarde wordt berekend tegen dezelfde grondslagen als van toepassing op de voorziening pensioenverplichtingen.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld worden baten en lasten verwerkt in het resultaat van het jaar, waarop zij betrekking hebben.

Beleggingsresultaten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt verstaan alle aan het boekjaar toe te rekenen inkomsten uit beleggingen, zijnde dividend van aandelen en de aan het boekjaar toe te rekenen rentebedragen van vastrentende beleggingen. Onder indirecte beleggingsopbrengsten wordt verstaan de verandering in de waarde van beleggingen. Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies en valutaverschillen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2012

(in duizenden euro's)

1. Beleggingen voor risico pensioenfondsen

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2011	66.741	169.980	477.390	58.126	51.680	823.917
Aankopen/ verstrekkingen	2.055	11.542	287.461	799.374	64.345	1.164.777
Verkopen/ aflossingen	-590	-8.625	-263.105	-812.615	-50.774	-1.135.709
Overige mutaties	-	-	166	2.029	-17.323	-15.128
Waardemutaties	-2.466	-12.880	2.158	95.539	1.902	84.253
Stand per 31 december 2011	65.740	160.017	504.070	142.453	49.830	922.110
Aankopen/ verstrekkingen	12.314	50.887	203.764	881.385	161.404	1.309.754
Verkopen/ aflossingen	-27.771	-15.010	-130.981	-976.712	-166.676	-1.317.150
Overige mutaties	-1.538	1.538	943	1.423	14.570	16.936
Waardemutaties	4.770	24.635	39.150	36.933	2.085	107.573
Stand per 31 december 2012	53.515	222.067	616.946	85.482	61.213	1.039.223

De derivaten met een negatieve waarde ad 6 (2011: 3.604) zijn verantwoord onder overige schulden.

De post overige mutaties bij vastgoedbeleggingen en aandelen heeft betrekking op een herrubricering.

Reële waarde

Schattingen en veronderstellingen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het fonds nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zoals bijvoorbeeld derivaten, zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingmodellen en -technieken, op gave reële modellen, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Het fonds belegt zelf in beleggingsfondsen, maar met het oog op de transparantie inzake de beleggingen is de informatie in deze toelichting gebaseerd op de beleggingen in de portefeuilles van deze beleggingsfondsen ("Look through"). Deze beleggingsfondsen worden gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde (NAV) zoals bepaald door de vermogensbeheerders.

Op basis van de marktwaarde kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

	Directe marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderings- modellen en technieken	Totaal
Per 31 december 2012				
Vastgoed beleggingen	102	53.413	-	53.515
Aandelen	45.943	169.869	6.255	222.067
Vastrentende waarden	557.824	59.122	-	616.946
Derivaten	-	-	85.476	85.476
Overige beleggingen	-	26.793	34.420	61.213
	<u>603.869</u>	<u>309.197</u>	<u>126.151</u>	<u>1.039.217</u>

De negatieve derivaten ad 3.604 zijn in deze opstelling gesaldeerd met de positieve derivaten.

Per 31 december 2011				
Vastgoed beleggingen	12.325	53.415	-	65.740
Aandelen	40.770	114.125	5.122	160.017
Vastrentende waarden	455.207	46.935	1.928	504.070
Derivaten	-	-	138.849	138.849
Overige beleggingen	-	6.554	43.276	49.830
	<u>508.302</u>	<u>221.029</u>	<u>189.175</u>	<u>918.506</u>

De negatieve derivaten ad 6 (2011: 3.604) zijn in deze opstelling gesaldeerd met de positieve derivaten.

Schattingen van de reële waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen derhalve niet met precisie worden vastgesteld.

Schatting van reële waarde.

De belangrijkste gehanteerde methoden en veronderstellingen voor het schatten van de reële waarde van financiële instrumenten is voor de vastrentende waarden de rentevoet per 31 december.

	31-12-2012	31-12-2011
Vastrentende waarden	1,499%	2,185%

Vastgoed beleggingen

	31-12-2012	31-12-2011
Specificatie vastgoed beleggingen naar regio:		
Europa	53.413	65.740
Noord-Amerika	102	-
	<u>53.515</u>	<u>65.740</u>

De vastgoedbeleggingen betreffen participaties in vastgoedmaatschappijen.

Aandelen

	31-12-2012	31-12-2011
Specificatie naar soort:		
Zelfstandig beursgenoteerde aandelen	45.943	40.770
Aandelenbeleggingsfondsen	170.067	114.219
Private equity	6.057	5.028
	<u>222.067</u>	<u>160.017</u>

	31-12-2012		31-12-2011	
		In %		In %
Specificatie naar bedrijfstak:				
Beleggingsinstellingen	6.057	2,7	5.029	3,1
Transport en opslag	-	-	621	0,4
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	43.250	19,5	26.166	16,4
Nijverheid en industrie	63.166	28,4	44.558	27,9
Handel	44.270	19,9	32.232	20,1
Overige dienstverlening	54.742	24,7	41.504	25,9
Diversen	10.582	4,8	9.907	6,2
	<u>222.067</u>	<u>100,0</u>	<u>160.017</u>	<u>100,0</u>

Specificatie naar regio:				
Europa	133.676	60,2	92.845	58,0
Noord-Amerika	45.614	20,5	40.709	25,4
Wereldwijd	6.057	2,7	5.028	3,1
Azië Pacific	8.147	3,7	7.642	4,8
Emerging markets	28.573	12,9	13.793	8,7
	<u>222.067</u>	<u>100,0</u>	<u>160.017</u>	<u>100,0</u>

Per balansdatum zijn er geen (2011: € 1.300.904) effecten uitgeleend (bruikleen/ security lending). Voor het risico van niet-teruglevering zijn geen zekerheden ontvangen (2011: € 1.316.437).

Vastrentende waarden

Specificatie naar soort:				
Obligaties	312.729	50,7	257.066	51,0
Credit funds	142.949	23,2	110.012	21,8
Covered fondsen	29.704	4,8	27.133	5,4
Obligatiebeleggingsfondsen	78.575	12,7	63.498	12,6
Inflation linked bonds	52.989	8,6	44.433	8,8
Leningen op schuldbekentenis	-	-	1.928	0,4
	<u>616.946</u>	<u>100,0</u>	<u>504.070</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2012		31-12-2011	
		In %		In %
Specificatie vastrentende waarden naar bedrijfstak:				
Nederlandse Staat	35.661	5,8	40.918	8,1
Andere staten	342.912	55,6	273.280	54,2
Financiële instellingen	135.592	22,0	111.428	22,1
Handels- en industriële instellingen	41.387	6,7	46.821	9,3
Andere instellingen	61.394	9,9	31.623	6,3
	<u>616.946</u>	<u>100,0</u>	<u>504.070</u>	<u>100,0</u>

Specificatie vastrentende waarden naar regio:

Mature markets	588.899	95,5	480.266	95,3
Emerging markets	28.047	4,5	23.804	4,7
	<u>616.946</u>	<u>100,0</u>	<u>504.070</u>	<u>100,0</u>

Derivaten

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2012:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaforward	108.860	2.949	-
Swaptions	341.000	56.166	-
Credit default swaps	1.000	7	6
Renteswaps	370.000	26.360	-
Futures	9.500	-	-
		<u>85.482</u>	<u>6</u>

De reële waarde is de waarde als het contract ultimo jaar zou worden verkocht of teruggedraaid.

Margin calls op derivaten worden dagelijks dan wel wekelijks door middel van kasgelden of kasgeld-equivalenten afgerekend.

In verband met uitstaande derivatencontracten is collateral ontvangen ad € 85,7 miljoen (2011 € 128,3 miljoen).

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2011:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaforward	105.846	-	3.599
Swaptions	793.000	142.447	-
Credit default swaps	1.000	6	5
Futures	15.495	-	-
		<u>142.453</u>	<u>3.604</u>

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Overige beleggingen		
Infrastructuur	17.800	16.422
Cash collateral*	-	1.300
Geldmarktbeleggingsfondsen	24.664	11.388
Commodities	16.587	34.429
Beleggingsdebiteuren	477	571
Beleggingscrediteuren**	-6	-17.215
Liquide middelen	1.691	2.935
	<u>61.213</u>	<u>49.830</u>

*Betreft ontvangen zekerheden

**Betreft overlopende transacties

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
2. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen		
Stand per 1 januari	4.039	3.975
Benodigde interest	60	51
Wijziging marktrente	182	214
Vrijval uitkeringen	-615	-664
Overige	147	463
	<u>3.813</u>	<u>4.039</u>

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
3. Vorderingen en overlopende activa		
Premies	121	355
Verzekeringsmaatschappijen	112	428
	<u>233</u>	<u>783</u>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

4. Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn en niet het karakter van beleggingen hebben.

5. Algemene reserve

	Algemene reserve
Stand per 1 januari 2011	-3.687
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-41.445
Stand per 31 december 2011	-45.132
Uit bestemming saldo van baten en lasten	32.273
Stand per 31 december 2012	-12.859

	31-12-2012	31-12-2011
Solvabiliteit		
Aanwezig vermogen	1.042.514	920.821
Minimaal vereist eigen vermogen 4,1% (2011: 4,1%) technische voorziening	43.791	39.303
Vereist vermogen	1.172.257	1.077.702

Conform artikel 126 en 127 van de Wvb stelt het pensioenfonds het minimaal vereist eigen vermogen en vereist eigen vermogen vast.

Het pensioenfonds stelt het vereist eigen vermogen zodanig vast dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen een periode van één jaar over minder waarden beschikt dan de hoogte van de technische voorzieningen.

De vermogenspositie van het pensioenfonds kan ultimo 2012 worden gekarakteriseerd als slecht, vanwege het dekkingstekort en daarmee tevens het reservetekort.

In verband met de onderdekking ultimo 2008 is door het pensioenfonds op 31 maart 2009 een herstelplan ingediend bij DNB. Onder het herstelplan bedraagt de herstelperiode om weer boven het minimaal vereiste niveau van 105% te komen ongeveer 5 jaar. De reserve moet immers weer zodanig worden aangevuld dat ook in de toekomst klappen opgevangen kunnen worden, mochten die zich voordoen. De verwachte resterende herstelperiode om te voldoen aan de vereiste dekkinggraad bedraagt ongeveer 8 jaar. Het bestuur verwacht het herstel van de financiële positie van het pensioenfonds te kunnen bewerkstelligen zonder aanpassing van het beleggings-, premie- en toeslagenbeleid zoals vastgelegd in de ABTN.

Uit de evaluatie van het herstelplan begin 2011 bleek dat aanvullende maatregelen niet nodig waren, hoewel er een achterstand is ontstaan ten opzichte van het herstelplan. Bij handhaving van het huidige beleid stijgt de verwachte dekkinggraad naar 105,6% eind 2012, zodat het dekkingstekort ruim binnen de wettelijke termijn is weggewerkt. Van 2012 tot 2023 stijgt de verwachte dekkinggraad verder naar het vereiste niveau, zodat ook het reservetekort binnen de wettelijke termijn wordt weggewerkt.

Eind juni 2011 bedroeg de dekkinggraad 103,4%, ruim binnen het herstelplan. Daarna verslechterde de situatie op de financiële markten in een snel tempo en daalde ook de rente fors. De dekkinggraad daalde in een paar maanden ongekend veel om pas aan het einde van het jaar weer enigszins te herstellen. De dekkinggraad per eind december 2011 bedroeg 95,3%. Uit de evaluatie begin 2012 bleek dat dit niet voldoende is om zonder aanvullende maatregelen tijdig te herstellen.

Het korten van pensioenaanspraken was op dat moment de enige mogelijkheid om de dekkinggraad per eind december 2013 op het vereiste niveau te brengen. In februari 2012 heeft het bestuur daarom een voorgenomen korting van 1,1% per 1 april 2013 opgenomen in de evaluatie van het herstelplan.

Gedurende 2012 verliep het herstel van de dekkinggraad in grote lijnen als verwacht. De invoering van de UFR in september zorgde voor een positieve impuls (effect op de dekkinggraad ca. + 3,6%-punt). De gestegen levensverwachting werd verwerkt in de cijfers vanaf november. Dit had een negatief effect van ca. - 1,7%-punt op de dekkinggraad.

Eind 2012 bedroeg de geschatte dekkinggraad 99,1%. Uit de evaluatie van het herstelplan begin 2013 bleek dit net voldoende om eind 2013 op een dekkinggraad uit te komen van 104,1%. Dit is gelijk aan de minimale dekkinggraad volgens het herstelplan. De voorgenomen korting per 1 april 2013 is daarmee van de baan. DNB is hiermee akkoord gegaan middels een beschikking van 11 maart 2013.

Indien er eind 2013 nog steeds sprake is van een dekkingstekort, zal er per 1 april 2014 alsnog een korting plaatsvinden.

6. Technische voorzieningen

	Pensioen- verplichting
Stand per 1 januari 2011	826.943
Mutatie boekjaar	139.010
Stand per 31 december 2011	965.953
Mutatie boekjaar	89.420
Stand per 31 december 2012	<u>1.055.373</u>

DNB heeft voor het bepalen van de rentetermijnstructuur van eind 2011 besloten om uit te gaan van een 3-maands gemiddelde rente (van alle handelsdagen tussen 1 oktober en 31 december 2011). Per 31 december 2012 betreft dit de rentetermijnstructuur op basis van een driemaandsgemiddelde met toepassing van de Ultimate Forward Rate (UFR). Per 31 december 2012 was de gemiddelde interne rekenrente 2,5%.

De specificatie van de mutatie van de technische voorzieningen is opgenomen in de staat van baten en lasten.

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorie van deelnemers als volgt samengesteld:

	31-12-2012		31-12-2011	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	3.412	548.269	3.369	528.614
Gewezen deelnemers	1.068	117.994	1.037	111.330
Pensioengerechtigden	1.293	389.110	1.209	326.009
	<u>5.773</u>	<u>1.055.373</u>	<u>5.615</u>	<u>965.953</u>

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

SPD is een beroepspensioenfonds als bedoeld in artikel 1 lid 1 sub j van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). De pensioenregeling is van kracht sinds 1 januari 1975 en is vastgelegd in het pensioenreglement. Het pensioenreglement is voor het laatst gewijzigd per 1 januari 2009.

Deelnemer is iedere dierenarts die praktijk in Nederland voert en in Nederland woonachtig is. Ook wanneer een dierenarts werkt als invaller, waarnemer of uitzendkracht, voldoet hij aan de voorwaarden van deelname.

De door SPD uitgevoerde pensioenregeling wordt gekarakteriseerd als een premieregeling in de zin van de Wvb. Dat betekent dat de hoogte van de pensioenpremie het uitgangspunt is voor de berekening van de pensioenopbouw van de individuele deelnemer.

De door de actieve deelnemer betaalde premie wordt in eerste instantie aangewend voor de inkoop van ouderdomspensioen, ingaande bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd, partnerpensioen (70% van het ouderdomspensioen) en wezenpensioen (20% van het partnerpensioen, tot 21 jaar).

Jaarlijks vooraf worden door het bestuur van het fonds nieuwe pensioeninkoopfactoren vastgesteld op grond van een advies van de actuaire van het fonds. Deze pensioeninkoopfactoren gelden ongewijzigd vanaf 1 januari van een boekjaar voor dat gehele jaar. De pensioeninkoopfactoren worden door de actuaire berekend. De uitgangspunten en/of berekeningsgrondslagen staan opgenomen in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) van het fonds.

Toeslagverlening

De opgebouwde pensioenaanspraken van actieven en ook de pensioenrechten van deelnemers met een ingegaan pensioen of met premievrije aanspraken, kunnen jaarlijks worden verhoogd. Er is geen sprake van een doelgericht toeslagbeleid om bijvoorbeeld de inflatie te compenseren. Als zodanig sorteert het fonds derhalve in termen van de zogenaamde toeslagenmatrix in toeslagencategorie B.

De premie bevat geen opslag voor de toeslagen en ook is er geen voorziening voor gevormd. Een eventuele toeslagverlening moet komen uit meeropbrengsten over de beleggingen en/of uit een gunstige financiële positie van het fonds. De toeslagverlening is hierdoor voorwaardelijk; er is geen recht op toeslag en het is ook voor de langere termijn niet zeker of en in hoeverre toeslag verleend zal worden.

In lijn met de toeslagenmatrix categorie B is het (voorwaardelijke) toeslagbeleid vastgelegd in het pensioenreglement. Met betrekking tot de communicatie aan de deelnemers zal het pensioenfonds in alle communicatie-uitingen ten aanzien van de rechten van deelnemers de formuleringen hanteren, zoals die ter zake toeslag categorie B in de toeslagenmatrix zijn voorgeschreven.

	31-12-2012	31-12-2011
7. Overige schulden en overlopende passiva		
Uitkeringen	-	1
Derivaten	6	3.604
Verplichtingen uit hoofde van ontvangen collateral	-	1.300
Inhoudingen uitkeringen	435	405
Te betalen kosten	672	1.074
	<u>1.113</u>	<u>6.384</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

De aanwezige dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

	2012	2011
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	95,3	99,6
Premie	0,1	0,4
Uitkering	-0,1	-
Renteverandering	-5,8	-14,1
Wijziging grondslagen	-1,8	-0,2
Overrendement	11,6	10,5
Overig	-0,5	-0,9
Dekkingsgraad per 31 december	<u>98,8</u>	<u>95,3</u>

	31-12-2012	31-12-2011
Het tekort op FTK grondslagen is als volgt:		
Voorziening pensioenverplichtingen	1.055.373	965.953
Buffers:		
S1 Renterisico	21.958	32.906
S2 Risico zakelijke waarden	89.761	76.466
S3 Valutarisico	16.343	11.590
S4 Grondstoffenrisico	5.627	6.431
Transporteren	<u>133.689</u>	<u>127.393</u>

	31-12-2012	31-12-2011
Transport	133.689	127.393
S5 Kredietrisico	16.644	23.952
S6 Verzekeringstechnisch risico	33.702	32.102
S10 Aktief management	6.332	5.796
Diversificatie effect	-73.483	-77.494
Vereist eigen vermogen (vereiste buffers)	116.884	111.749
Vereist vermogen (art. 127 Wvb)	1.172.257	1.077.702
Aanwezig pensioenvermogen	1.042.514	920.821
Tekort	-129.743	-156.881

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds de standaardmethode toe. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de strategische asset mix in de evenwichtssituatie.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid
- premiebeleid
- herverzekeringsbeleid
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Marktrisico

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en omvat het prijs(koers)risico, valutarisico en het renterisico. De strategie van het fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overall-marktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

Renterisico

Renterisico is het risico dat een rentebeweging de financiële situatie van het pensioenfonds negatief beïnvloedt. Dit risico bestaat doordat beleggingen en verplichtingen niet in dezelfde mate gevoelig zijn voor rentebewegingen. Het renterisico neemt af naarmate de looptijd van de beleggingen meer overeenkomt met de looptijd van de verplichtingen. In 2012 heeft het pensioenfonds zijn dynamische afdekkingsstrategie - gericht op het beperken van het renterisico over de pensioenverplichtingen - voortgezet. Deze strategie bestaat uit combinaties van rentederivaten. De verhouding hiertussen wordt bepaald door de marktrente. Het verkleinen van het renterisico leidt tot een lagere vereiste dekkingsgraad voor het fonds, dan het geval zou zijn geweest zonder beperking van het renterisico.

De duration is een maatstaf voor de rentegevoeligheid van obligaties en is gevoelig voor vier factoren, met name de looptijd, aflossing en couponbetalingen en het intrest niveau. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren.

	31-12-2012		31-12-2011	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Duration van de vastrentende waarden (voor derivaten)	616.946	5,8	504.070	4,7
Duration van de vastrentende waarden (na derivaten)	702.423	14,0	642.920	13,2
Voorziening pensioenverplichtingen	1.055.373	18,3	965.953	19,0

Op balansdatum is de duration van de beleggingen (voor derivaten) korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur) daalt, de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit gebeurt binnen het fonds door middel van een combinatie van renteswaps of swaptions, de hierboven toegelichte dynamische afdekkingsstrategie. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het pensioenfonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het pensioenfonds aan de tegenpartij betaalt.

Met een swaption kan het pensioenfonds tijdelijk het risico van een verdere rentedaling afdekken. Hiervoor betaalt het fonds een premie. Bij het afsluiten van een swap of een swaption kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit-, tegenpartij- en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2012		31-12-2011	
		in %		in %
Resterende looptijd < 1 jaar	46.746	7,6	18.849	3,7
Resterende looptijd 1-5 jaar	212.849	34,5	220.045	43,7
Resterende looptijd > 5 jaar	357.351	57,9	265.176	52,6
	<u>616.946</u>	<u>100,0</u>	<u>504.070</u>	<u>100,0</u>

Gevoeligheidsanalyse

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die worden veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren.

Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt door het pensioenfonds gemitigeerd door diversificatie

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat wisselkoersschommelingen de waarde van een belegging beïnvloeden. Dit risico is voor het fonds beperkt, aangezien het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille bestaat uit in euro's genoteerde waarden. Het resterende risico naar de Amerikaanse Dollar, Britse Pond, Japanse Yen en Zwitserse Frank wordt voor 75% afgedekt.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	<u>Positie voor afdekking</u>	<u>Valuta-derivaten</u>	<u>Nettopositie na afdekking 2012</u>	<u>Nettopositie na afdekking 2011</u>
EUR	767.331	-	767.331	867.448
CHF	16.534	13.193	29.727	3.308
DKK	2.762	-	2.762	2.264
GBP	45.909	33.940	79.849	9.262
JPY	8.147	5.453	13.600	1.946
NOK	3.329	-	3.329	1.816
SEK	4.060	-	4.060	3.183
USD	62.963	47.022	109.985	14.186
Overige	28.574	-	28.574	13.793
	<u>939.609</u>	<u>99.608</u>	<u>1.039.217</u>	<u>917.206</u>

Kredietrisico

Het risico dat de tegenpartij niet (meer) aan zijn verplichtingen kan voldoen, bijvoorbeeld door liquiditeits- of solvabiliteitsproblemen. Om dit risico te beheersen worden de tegenpartijen nauwgezet geselecteerd. Daarnaast worden transacties over meerdere aanbieders gespreid en wordt in sommige gevallen onderpand geëist.

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	<u>31-12-2012</u>		<u>31-12-2011</u>	
		In %		In %
AAA	384.565	62,3	313.473	62,2
AA	22.161	3,6	34.887	6,9
A	82.787	13,4	67.060	13,3
BBB	58.954	9,6	32.999	6,6
BB	15.640	2,5	11.597	2,3
B	29.350	4,8	25.936	5,2
CCC	11.392	1,9	12.420	2,5
Not rated	12.097	1,9	5.698	1,0
	<u>616.946</u>	<u>100,0</u>	<u>504.070</u>	<u>100,0</u>

Liquiditeitsrisico

Het risico dat een belegging niet tijdig tegen een redelijke prijs kan worden geliquideerd. Ook dit risico wordt beheerst doordat de vermogensbeheerder de beleggingsportefeuille op zo een manier opzet dat deze naar verwachting aan de liquiditeitsbehoefte van het fonds kan voldoen. Daarom is bijvoorbeeld een groot deel van de portefeuille belegd in effecten die worden verhandeld op openbare, gereguleerde, markten. Ook zijn eisen gesteld aan de minimale marktkapitalisatie van effecten.

Actuariële risico's

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden en arbeidsongeschiktheid. Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorzieningen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van AG-prognosetafels 2012-2062 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ("schadereserve"). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico herverzekerd bij een externe, onder toezicht van DNB staande verzekeringsmaatschappij. De herverzekeringsovereenkomsten expireren in 2013. Met de herverzekeraar is een resultatendeling overeengekomen. De resultatendeling is afhankelijk van de betaalde premies, uitbetaalde risicokapitalen en de schadereserves. Een negatief resultaat komt ten laste van der herverzekeraar.

Aandelen- en onroerend goed risico

Dit is voornamelijk het koersrisico van beleggingen in de verschillende onroerend goed- en aandelenmarkten. Door dit risico te lopen wordt op de lange termijn naar verwachting een extra rendement gehaald dat het fonds gebruikt om aan haar doelstellingen te voldoen. Dit risico wordt beheerst doordat in de uitvoering wordt gezorgd voor een goede selectie van aandelen en spreiding over regio's en sectoren. Met het risico dat uiteindelijk overblijft wordt rekening gehouden in de ALM-studie.

Inflatierisico

Inflatierisico is het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast in termen van koopkracht. Het inflatierisico kan worden verkleind door meer inflatiegevoelige beleggingen in de portefeuille op te nemen. Keerzijde daarvan is dat zulke inflatiegevoelige beleggingen de kans kunnen vergroten dat het fonds niet aan haar nominale pensioenverplichtingen kan voldoen. Een gedeelte van de vastrentende waarden portefeuille wordt belegd in inflation-linked obligaties.

Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
staatsobligaties Duitsland	126.384	102.489
staatsobligaties Frankrijk	121.249	89.178
staatsobligaties Nederland	29.540	33.857
Barclays	41.382	92.176
Deutsche Bank	21.122	34.978
Rabobank	31.413	27.797
Morgan Stanley	-	25.829

Overige niet-financiële risico's

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerd door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur door middel van de SLA- en ISAE 3402-rapportages.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt tevens gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt, dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het fonds gebruikt derivaten voor de volgende doeleinden:

- voor de efficiënte sturing van de vastrentende portefeuilles worden (opties op) futures en Credit Default Swaps gebruikt;
- voor de efficiënte sturing van de aandelenportefeuilles worden futures en Exchange Trades Funds (ETF's) gebruikt;
- voor de afdekking van het valutarisico worden valutatermijncontracten en swaps gebruikt;
- voor de afdekking van het renterisico worden renteswaps en swaptions gebruikt;
- voor Tactische Asset Allocatie worden futures, Exchange Trades Funds (ETF's) en swaps gebruikt.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Transacties met bestuurders

Er zijn geen leningen verstrekt aan noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Met Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. heeft het fonds een nieuwe administratieovereenkomst afgesloten voor de periode 2013 tot en met 2017. De toekomstige verplichting die hieruit voortvloeit bedraagt € 4.587.000.

Met Syntrus Achmea Vermogensbeheer N.V. heeft het fonds een vermogensbeheerovereenkomsten en een fiduciair pensioenmanagement overeenkomst afgesloten. De toekomstige verplichting die hieruit voortvloeit wordt voor 2013 geschat op € 2.400.000. Deze kosten zijn afhankelijk van de omvang van het belegd vermogen en de performance hierop.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2012

(in duizenden euro's)

	2012	2011
8. Bijdragen van deelnemers		
Premiebijdragen van deelnemers	17.907	17.247
FVP-koopsommen	12	8
	<u>17.919</u>	<u>17.255</u>

De FVP-koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra pensioenaanspraken.

De kostendeekkende en feitelijke premie volgens artikel 125 van de Wvb zijn als volgt:

Kostendeekkende premie	19.425	15.617
Gedempte premie	11.760	-
Feitelijke premie	17.907	17.255

Op grond van artikel 123 lid 2 Wet verplichte beroepspensioenregeling mag de kostendeekkende premie worden gedempt. Het pensioenfonds maakt met ingang van 1 januari 2012 gebruik van deze mogelijkheid. De gedempte kostendeekkende premie wordt vastgesteld op basis van een rekenrente van 5%. Deze rekenrente ligt lager dan het beleggingsrendement dat op basis van de samenstelling van de beleggingen van het pensioenfonds op de langere termijn mag worden verwacht.

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	15.948	12.735
Opslag voor uitvoeringskosten	1.627	1.290
Solvabiliteitsopslag	1.850	1.592
	<u>19.425</u>	<u>15.617</u>

De samenstelling van de gedempte premie is als volgt:

Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	9.080	-
Opslag voor uitvoeringskosten	1.053	-
Solvabiliteitsopslag	1.627	-
	<u>11.760</u>	<u>-</u>

9. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

	Directe beleggings- opbrengsten 2012	Indirecte beleggings- opbrengsten 2012	Kosten van vermogens- beheer 2012	Totaal 2012
Vastgoed	3.124	4.770	-	7.894
Aandelen	1.163	24.635	-118	25.680
Vastrentende waarden	16.770	39.150	-	55.920
Derivaten	2.274	36.933	-10	39.197
Overige beleggingen	-8	1.864	-135	1.721
Overige opbrengsten	5	-	-1.983	-1.978
	<u>23.328</u>	<u>107.352</u>	<u>-2.246</u>	<u>128.434</u>
	Directe beleggings- opbrengsten 2011	Indirecte beleggings- opbrengsten 2011	Kosten van vermogens- beheer 2011	Totaal 2011
Vastgoed	3.091	-2.466	-	625
Aandelen	849	-12.880	-49	-12.080
Vastrentende waarden	16.505	2.158	-	18.663
Derivaten	-366	96.465	-11	96.088
Overige beleggingen	1	893	-100	794
Overige opbrengsten	5	-	-1.745	-1.740
	<u>20.085</u>	<u>84.170</u>	<u>-1.905</u>	<u>102.350</u>

10. Saldo waardeoverdrachten risico pensioenfonds

	2012	2011
Overgenomen pensioenverplichtingen	-	92
Overgedragen pensioenverplichtingen	-	-712
	<u>-</u>	<u>-620</u>

Als de dekkingsgraad van een pensioenfonds dat bij waardeoverdracht is betrokken lager is dan 100%, dan mag het pensioenfonds geen waardeoverdracht uitvoeren en moeten deze worden opgeschort. Uitzondering hierop is, op basis van het zesde lid van Artikel 23a van het gewijzigde Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling, dat in de situatie waarbij de offerte is verzonden voor de opschorting van de waardeoverdrachten ook tijdens de periode van deze opschorting deze waardeoverdrachten worden afgehandeld. De in 2011 verwerkte waardeoverdrachten vielen onder deze uitzonderingsregel.

Dit betreft de ontvangst van of betaling aan pensioenfonds of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd.

De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra dienstjaren.

De toevoeging aan de technische voorziening uit hoofde van de overgenomen pensioenverplichtingen bedraagt - (2011: 91). Het resultaat op de overgenomen pensioenverplichtingen bedraagt in 2012: - (2011: 1).

De afname van de technische voorziening uit hoofde van de overgedragen pensioenverplichtingen bedraagt - (2011:703). Het resultaat op de overgedragen pensioenverplichtingen bedraagt in 2012: - (2011: -8).

	2012	2011
11. Pensioenuitkeringen		
Ouderdomspensioen	17.918	16.074
Partnerpensioen	3.791	3.608
Wezenpensioen	102	96
Afkopen	29	27
	<u>21.840</u>	<u>19.805</u>

De post afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 438,44 per jaar overeenkomstig de Wvb (artikel 77-80).

De toeslag van de uitkeringen per 1 juli 2012 zoals vastgesteld door het bestuur is nihil (1 juli 2011: nihil).

12. Mutatie technische voorzieningen

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de technische voorzieningen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele ontwikkeling van het beroepsinkomen.

Toeslagen

De opgebouwde pensioenaanspraken van actieven en ook de pensioenrechten van verzekerden met een ingegaan pensioen of met premievrije aanspraken, zijn per 1 juli 2012 niet verhoogd. Er is geen sprake van een doelgericht toeslagbeleid om bijvoorbeeld de inflatie te compenseren. Als zodanig sorteert het fonds derhalve in termen van de zogenaamde toeslagenmatrix in toeslagencategorie B. De premie bevat geen opslag voor de toeslagen en ook is er geen voorziening voor gevormd. Een eventuele toeslagverlening moet komen uit meeropbrengsten over de beleggingen en/of uit een gunstige financiële positie van het fonds.

Het bestuur beschikt over de bevoegdheid om te beslissen of en hoeveel toeslag er in een jaar wordt toegekend. Onder meer zal het bestuur zich in deze beslissingen baseren op de financiële positie van het fonds, de behaalde rendementen en de vooruitzichten daaromtrent.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 1,544% (201: 1,296%), zijnde de éénjaarsrente van de rentetermijnstructuur per 31 december 2011.

Pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen (inclusief excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

Uitvoeringskosten

Toekomstige uitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. De onder dit hoofd opgenomen waarde van de voorziening pensioenverplichtingen betreft de benodigde voorziening voor de overgang van de rentetermijnstructuur ultimo 2011 naar die van ultimo 2012.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor de gehele bevolking als voor de populatie van het fonds. De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Toevoeging in verband met kosten

De toevoeging aan de technische voorziening in verband met de benodigde excasso-opslag over de pensioenbouw.

	2012	2011
<i>Overige wijzigingen</i>		
Resultaat op sterfte	-384	-384
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	912	2.206
Resultaat op mutaties	416	-275
	<u>944</u>	<u>1.547</u>

13. Herverzekeringen

Premies risicokapitaal	-865	-817
Premie arbeidsongeschiktheidsrisico	-1.016	-987
Premiedervingsuitkeringen	750	928
Uitkeringen van risicokapitaal bij overlijden	287	782
	<u>-844</u>	<u>-94</u>

14. Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Mutatie waarde herverzekeringspolissen	<u>226</u>	<u>-64</u>
--	------------	------------

15. Uitvoeringskosten

Administratiekosten	980	1.024
Adviseurs- en controlekosten m.u.v. accountantskosten	254	174
Accountantskosten	106	72
Bestuurskosten	242	169
Porti- en drukwerkkosten	41	34
Bijdragen toezichthouders	27	20
Overige kosten	97	92
	<u>1.747</u>	<u>1.585</u>

Ingevolge artikel 382a Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek wordt gemeld dat de accountantskosten als volgt zijn samengesteld:

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Controle van de jaarrekening en DNB staten	59	72
Andere niet-controlediensten	47	-
	<u>106</u>	<u>72</u>

Overeenkomstig artikel 104 van de Wvb wordt vermeld dat het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd.

16. Diverse baten en lasten

Afboeking premiedebiteuren	<u>3</u>	<u>-</u>
----------------------------	----------	----------

Personeelsleden

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst.

In 2012 is voor een totaalbedrag van € 264.896 (2011: € 164.733) aan presentiegelden en onkostenvergoedingen aan de bestuurders uitgekeerd.

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Houten, 11 juni 2013

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

Het bestuur

De heer T. de Ruijter
Voorzitter

De heer I.J. de Vries
Secretaris

De heer K.J. Broekhuizen

Mevrouw L.A.M. Stark

De heer M. Smit

Mevrouw A.C.M. van Heuven-van Kats

G OVERIGE GEGEVENS

OVERIGE GEGEVENS

1 Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

In februari 2012 heeft het bestuur een voorlopige korting van de pensioenen per 1 april 2013 vastgesteld van 1,1%. Eind 2012 bedroeg de geschatte dekkinggraad 99,1%. Uit de evaluatie van het herstelplan begin 2013 bleek dit net voldoende om eind 2013 op een dekkinggraad uit te komen van 104,1%. Dit is gelijk aan de minimale dekkinggraad volgens het herstelplan. De voorgenomen korting per 1 april 2013 is daarmee van de baan. DNB is hiermee akkoord gegaan middels een beschikking van 11 maart 2013. Indien er eind 2013 nog steeds sprake is van een dekkingstekort, zal er per 1 april 2014 alsnog een korting plaatsvinden.

2 Statutaire resultaatbestemming

Conform artikel 16 van de statuten van het pensioenfonds zal, indien de middelen waarover het fonds beschikt groter zijn dan benodigd is voor de dekking van de aangegane pensioenverplichtingen, dit overschot bij voorkeur worden bestemd voor een verhoging van die verplichtingen.

Eventuele aanwezige reserves boven het vereiste vermogen worden aangehouden in de vrije reserve.

3 ACTUARIËLE VERKLARING

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen te Utrecht is aan Towers Watson de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Wet Verplichte Beroepspensioenregeling over het verslagjaar 2012.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

In overeenstemming met de richtlijn 'Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen' heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte Beroepspensioenregeling.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- 1 heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld; en
- 1 heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegeven verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een dekkingstekort.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet Verplichte Beroepspensioenregeling, met uitzondering van de artikelen 126, 127 en 128. Daarnaast hebben wij geconstateerd dat de premie (inkoop van nieuwe aanspraken), ondanks de situatie van onderdekking, in 2012 niet heeft bijgedragen aan herstel.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen is naar mijn mening slecht, vanwege een dekkingstekort.

Purmerend, 11 juni 2013

Mw. A. Plekker AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

4   CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport op pagina 42 tot en met 70 opgenomen jaarrekening 2012 van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen te Utrecht gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2012 en de staat van baten en lasten over 2012 en de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het stichtingskapitaal en de reserves en het saldo van baten en lasten getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het stichtingskapitaal en de reserves van Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen per 31 december 2012 en van het saldo van baten en lasten over 2012 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag , voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag , voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Rotterdam, 11 juni 2013

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

S.A. van Kempen RA

BIJLAGEN

1 VERLOOPSTAAT DEELNEMERS

	2012		2011	
	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
Deelnemers				
Stand vorig boekjaar		3.369		3.275
Nieuwe toetredingen	187		199	
Herintreding	96		106	
Ontslag met premievrije aanspraak	-224		-196	
Ingang pensioen	-4		-1	
Overlijden	-2		-5	
Andere oorzaken	-10		-9	
		43		94
Stand einde boekjaar		3.412		3.369
Gewezen deelnemers				
Stand vorig boekjaar		1.047		1.037
Ontslag met premievrije aanspraak	224		196	
Herintreding	-96		-106	
Waardeoverdrachten	-		-17	
Ingang pensioen	-86		-64	
Overlijden	-4		-	
Revalidering	10		9	
Afkopen	-11		-8	
Andere oorzaken	-7		-	
		30		10
Stand einde boekjaar		1.077		1.047
Pensioentrekenden				
Stand vorig boekjaar		1.209		1.149
Ingang pensioen	114		96	
Overlijden	-22		-31	
Afloop	-5		-4	
Afkoop	-3		-1	
		84		60
Stand einde boekjaar		1.293		1.209
		5.782		5.625

2 PENSIOENREGELING

De SPD is een beroepspensioenfonds als bedoeld in artikel 1 lid 1 sub j van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). De pensioenregeling is van kracht sinds 1 januari 1975 en is vastgelegd in het pensioenreglement. Het pensioenreglement is voor het laatst gewijzigd per 1 januari 2007. Gedurende 2007 heeft er een verfijning van het reglement plaatsgevonden en hebben er enige laatste aanpassingen plaatsgevonden in het kader van de Wvb. De door SPD uitgevoerde pensioenregeling wordt gekarakteriseerd als een premieregeling in de zin van de Wvb.

Deelnemerschap

Deelnemer is iedere dierenarts die praktijk in Nederland voert en in Nederland woonachtig is. Ook wanneer een dierenarts werkt als invaller, waarnemer of uitzendkracht voldoet hij aan de voorwaarden van deelname.

Pensioenpremie

De SPD-pensioenregeling is een zogenoemde 'beschikbare premieregeling'. Dat betekent dat de hoogte van de pensioenpremie het uitgangspunt is voor de berekening van de pensioenopbouw van de individuele deelnemer.

De hoogte van de jaarpremie wordt jaarlijks vastgesteld op basis van de pensioengrondslag van de deelnemer. Voor de berekening van de pensioengrondslag geldt een maximum beroepsinkomen (2012: € 54.190) en een franchise (2012: € 13.548). Deze bedragen worden in principe jaarlijks op 1 januari verhoogd. De basis voor de verhoging van het maximum beroepsinkomen en de franchise is de stijging van het prijspeil. Hiervoor wordt aangesloten bij de stijging van het consumentenprijsindexcijfer 'Alle huishoudens, afgeleid' tussen oktober van het voorlaatste en oktober van het laatste jaar voorafgaand aan het moment van verhoging van het maximum beroepsinkomen.

De deelnemer draagt een percentage van zijn/haar pensioengrondslag in dat jaar af aan het pensioenfonds. Genoemd percentage hangt af van de leeftijd van de deelnemer per 1 januari van het betreffende jaar. Met de leeftijd loopt dit percentage via 5-jaars cohorten op van minimaal 8,1% tot maximaal 33,6%.

De deelnemer heeft in het boekjaar de mogelijkheid om daarnaast vrijwillig pensioenpremie te storten binnen de daarvoor gestelde fiscale grenzen.

De door de actieve deelnemer betaalde premie wordt aangewend voor de inkoop van ouderdomspensioen, ingaande bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd, partnerpensioen (70% van het ouderdomspensioen) en wezenpensioen (20% van het partnerpensioen, tot 21 jaar). Verder wordt de premie aangewend ter dekking van de kosten en de risico's bij overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Pensioenopbouw

De pensioenregeling kent een ouderdomspensioen, een partnerpensioen en een wezenpensioen. Daarnaast is er sprake van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en zijn er diverse keuzemogelijkheden voor de deelnemers op de pensioendatum.

Hierna worden deze pensioenen en de keuzemogelijkheden kort toegelicht.

De jaarlijks in te kopen pensioenen en de op risicobasis te verzekeren pensioenen worden op basis van bereikte leeftijd bepaald aan de hand van de bij het pensioenreglement gevoegde tabellen. Deze tabellen zijn opgesteld op basis van actuariële grondslagen.

Ouderdomspensioen

Door jaarlijks pensioenpremie te betalen, bouwt een deelnemer elk jaar verder op aan het ouderdomspensioen. Een deelnemer kan op de pensioendatum het pensioen aanpassen aan de eigen situatie en wensen van dat moment.

Partnerpensioen

De jaarlijkse opbouw van het partnerpensioen is gelijk aan 70% van de jaarlijkse opbouw van ouderdompensioen. Wanneer een actieve deelnemer onverhoopt komt te overlijden, is er voor de partner een extra partnerpensioen beschikbaar ten bedrage van 1,225% van de laatst voor overlijden vastgestelde pensioengrondslag vermenigvuldigd met het aantal jaren gelegen tussen de datum van overlijden en de pensioendatum. Het "extra" partnerpensioen wordt door SPD op risicobasis in herverzekering gegeven.

Onder partner wordt verstaan de echtgeno(o)t(e), de geregistreerde partner of degene die met de deelnemer ongehuwd samenwoont. Ongehuwd samenwonenden moeten de partner wel zelf aanmelden bij het pensioenfonds en een notariële samenlevingsovereenkomst overleggen.

Bijzonder partnerpensioen

Wanneer het huwelijk van de deelnemer vóór de pensioendatum is ontbonden of een samenlevingsovereenkomst met partnerpensioen is beëindigd, krijgt de gewezen partner een recht op bijzonder partnerpensioen. De hoogte van dit bijzonder partnerpensioen is gelijk aan het partnerpensioen waarop recht zou bestaan als de deelname zou zijn geëindigd op het tijdstip van scheiding. Als de deelname al is geëindigd, is het bijzonder partnerpensioen gelijk aan het partnerpensioen waarop recht is ontstaan bij het beëindigen van de deelname, inclusief de daarop inmiddels verleende toeslagen.

Wezenpensioen

Bij overlijden van de deelnemer, de gewezen deelnemer of de gepensioneerde deelnemer hebben de kinderen (tot 21 jaar) recht op een wezenpensioen. Het wezenpensioen bedraagt 20% van het partnerpensioen.

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid

Voor de deelnemer die op grond van wettelijke criteria (hierbij geldt een wachttijd van 2 jaar) geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt is, wordt door SPD gehele respectievelijk gedeeltelijke vrijstelling van premiebetaling verleend terwijl de pensioenopbouw voor de betreffende deelnemer voortgang vindt. De vrijgestelde premie betreft de premie op het niveau per de datum van intreding van arbeidsongeschiktheid, waarbij deze premie jaarlijks met 3% stijgt. De oplopende premiepercentages, met de leeftijd als van toepassing voor actieven, worden voor arbeidsongeschikten niet langer gevolgd.

Keuze mogelijkheden bij pensioeningang

De jaarlijks in te kopen pensioenen en de te verzekeren pensioenen worden bepaald aan de hand van de tabellen in het pensioenreglement. De pensioenleeftijd is 'standaard' 65 jaar. Een deelnemer heeft de mogelijkheid om op zijn pensioendatum zijn pensioen aan te passen aan zijn situatie en zijn wensen van dat moment. Bij pensioeningang informeert het pensioenfonds de deelnemer over de uitkomsten van de diverse mogelijkheden, dit aan de hand van individuele berekeningen.

Vervroegen of uitstellen van de pensioeningang

Het ouderdompensioen gaat standaard in op de eerste dag van de maand waarin de deelnemer of gewezen deelnemer de 65-jarige leeftijd bereikt. Het ouderdompensioen eindigt op de laatste dag van de maand van zijn overlijden. De deelnemer kan ervoor kiezen de pensioenleeftijd maximaal vijf jaar te vervroegen. De pensioenaanspraken (het ouderdompensioen) worden dan lager.

Uitstel van de ingangsdatum is mogelijk tot de 70-jarige leeftijd. Uitstel van de ingangsdatum van het ouderdompensioen kan alleen worden verleend als de deelnemer gedurende de periode van uitstel werkzaam blijft. Het ouderdompensioen wordt in dat geval hoger.

Ruilen ouderdomspensioen in partnerpensioen

Ook heeft de deelnemer op de pensioendatum de mogelijkheid het opgebouwde partnerpensioen (gedeeltelijk) in te ruilen voor een hoger ouderdomspensioen. Als de deelnemer daarvoor kiest, betekent dit dat zijn partner geen of een lager partnerpensioen krijgt als de deelnemer komt te overlijden. Inruil kan alleen als de partner van de deelnemer daar schriftelijk toestemming voor geeft.

Wanneer op de pensioendatum geen partnergegevens bij de administrateur bekend zijn dan wordt de aanspraak op het partnerpensioen automatisch omgezet in een hoger ouderdomspensioen. Het partnerpensioen dat de deelnemer tijdens zijn huwelijk, geregistreerd partnerschap of notariële samenlevingsverband voor zijn eventuele ex-partner heeft opgebouwd komt niet voor uitruil in aanmerking.

Hoog/laag-constructie

Een deelnemer kan ook kiezen voor een hoog/laag-constructie. Dit betekent dat de deelnemer de eerste 5 of 10 jaar een verhoogd ouderdomspensioen krijgt en vervolgens een verlaagd ouderdomspensioen. De verhouding tussen het hoge en het lage ouderdomspensioen moet 133,3 :100 zijn. Toepassing van deze keuze heeft geen invloed op de hoogte van het partnerpensioen.

Alle omzettingen van de pensioengelden vinden plaats op basis van seksneutrale factoren.

Deeltijdpensioen

Sinds 2007 biedt SPD ook de mogelijkheid van deeltijdpensioen aan. Voor het deel dat een deelnemer zijn werkzaamheden neerlegt, kan hij zijn pensioen tot uitkering laten komen. Van deze mogelijkheid kan op z'n vroegst op zestigjarige leeftijd gebruik worden gemaakt.

Begripsomschrijvingen en afkortingen

AG

Actuarieel Genootschap

ALM (asset en liability management)

Het managen van activa en verplichtingen met het doel de marktrisico's qua niveau en beweeglijkheid te begrenzen en tegelijkertijd een zo hoog mogelijk rendement te behalen binnen deze grenzen.

AOW

Uitkering die iedere Nederlandse ingezetene vanaf zijn 65e maandelijks vanuit de Algemene Ouderdomswet (AOW) ontvangt.

Basispensioenregeling

Het deel van de pensioenregeling waaraan iedere deelnemer gehouden is om deel te nemen.

Beschikbare-premieregeling

Een beschikbare premieregeling (defined contribution of DC-regeling) is een regeling waarbij een overeengekomen premie beschikbaar wordt gesteld om pensioenrechten voor te verzekeren. Er worden hierbij geen toezeggingen gedaan over de hoogte van de te verzekeren pensioen-uitkeringen.

Bestuur

Het bestuur van de Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen.

Collectieve actuariële gelijkwaardigheid

Voor de bepaling van de hoogte van het pensioen na uitruil of vervroeging wordt voor mannen en vrouwen uitgegaan van dezelfde factoren. Er wordt dus geen verschil gemaakt tussen de levenskansen van een mannelijke en een vrouwelijke deelnemer.

Deelnemer

Iedere dierenarts die in Nederland als zodanig – hetzij zelfstandig, hetzij in dienstverband - praktijk uitoefent, op 31 december 2006 nog geen 60 jaar was, in Nederland woont en de leeftijd van 65 jaar nog niet heeft bereikt.

Deelnemersvereniging

De vereniging met volledige rechtsbevoegdheid genaamd Deelnemersvereniging Pensioenfonds Dierenartsen, gevestigd te Utrecht. De deelnemersvereniging is een beroepspensioenvereniging als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Derivaten

Een financieel instrument waarvan de waarde is afgeleid van één of meer onderliggende waarde.

DNB

De Nederlandsche Bank

DPD

Deelnemersvereniging Pensioenfonds Dierenartsen

Duration

De duration is de gewogen gemiddelde looptijd van kasstromen waarbij het gewicht van elke kasstroom wordt bepaald door het relatieve belang van die kasstroom.

Feitelijke premie

In het financieel toetsingskader gehanteerde term. Dit betreft de ontvangen werknemersbijdragen.

Franchise

Na de 65-jarige leeftijd bestaat het inkomen in principe uit een ouderdomspensioen en een AOW-uitkering. Bij de opbouw van het pensioen wordt al rekening gehouden met deze AOW-uitkering door het gebruik van een franchise. De franchise is het deel van het inkomen waarover geen pensioen wordt opgebouwd in verband met de vanaf 65-jarige leeftijd te ontvangen AOW-uitkering.

Gepensioneerde

De persoon die op grond van het pensioenreglement een ouderdomspensioen van het pensioenfonds ontvangt.

Gewezen deelnemer

De persoon van wie het deelnemerschap in de pensioenregeling is geëindigd en die een premievrije aanspraak op pensioen tegenover het pensioenfonds heeft gekregen en behouden.

Kind

Een kind dat in familierechtelijke betrekking staat tot de deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde, alsmede stief- en pleegkinderen die door de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde als eigen kinderen worden onderhouden en opgevoed

Kostendekkende premie

Pensioenfonds zijn verplicht om een kostendekkende premie te berekenen. De kostendekkende premie fungeert als (wettelijk) ijkpunt bij de beoordeling van de feitelijke premie die het fonds in rekening brengt. Het premiebeleid is een van de belangrijke sturingsmiddelen van een pensioenfonds. Door een adequate prijsstelling wordt voorkomen dat het fonds op voorhand te maken krijgt met tekorten

Langlevensrisico

Het risico waarbij een afname van de sterftkans lager is dan de sterftkans volgens het tarief en een verslechtering van het resultaat laat zien

Ouderdomspensioen

Maandelijkse uitkering die de deelnemer vanaf de pensioendatum of pensioeningangsdatum tot zijn overlijden ontvangt.

Partnerpensioen

Periodieke uitkering aan de partner van de deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde die wordt uitgekeerd na het overlijden van de deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Partner

- a. De persoon met wie de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde gehuwd is; of
- b. De persoon met wie de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde een bij de burgerlijke stand geregistreerd partnerschap is aangegaan; of
- c. De persoon met wie de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde samenwoont, mits:
  - de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde en de partner beiden ongehuwd zijn en geen geregistreerd partnerschap zijn aangegaan met een derde; en
  - de partner geen bloed- of aanverwant in de rechte lijn is van de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde; en
  - de deelnemer, de gewezen deelnemer of gepensioneerde en de partner gedurende ten minste een half jaar aantoonbaar een gezamenlijke huishouding voeren en ten overstaan van een notaris een samenlevingsovereenkomst hebben getekend.

Pensioenfonds

De Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen.

Pensioengerechtigde

De persoon die op grond van de pensioenregeling een pensioen van het Pensioenfonds ontvangt.

Pensioengrondslag

De basis voor de berekening van de hoogte van de pensioenen: het beroepsinkomen minus de franchise.

Pensioenoverzicht

Jaarlijks overzicht van alle pensioenrechten en -bedragen die de deelnemer tot dan toe heeft opgebouwd en nog gaat opbouwen binnen de pensioenregeling.

PFG

Pension Fund Governance

Premie

Het bedrag dat een deelnemer jaarlijks moet betalen op basis van de pensioenregeling.

PW

Pensioenwet

SAVB

Syntrus Achmea Vermogensbeheer

SPD

Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen

Statuten

De statuten van de Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen.

SZW

Sociale Zaken en Werkgelegenheid

VO

Verantwoordingsorgaan

Wezenpensioen

Uitkering die de kinderen van de deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde ontvangen na het overlijden van deze deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Wvb

Wet verplichte beroepspensioenregeling

WIA

Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen.

3 RAPPORTAGE COMPLIANCE OFFICER STICHTING PENSIOENFONDS DIERENARTSEN OVER 2012

Inleiding

De Stichting Pensioenfonds Dierenartsen (hierna te noemen SPD) heeft een compliance program opgesteld, waarin de administratieve organisatie met betrekking tot de naleving van de Gedragscode en de invulling van de functie van compliance officer worden behandeld. Op grond van de Gedragscode en het compliance program fungeert het Nederlandse Compliance Instituut (NCI) als externe compliance officer. Vanuit die functie is het NCI verantwoordelijk voor de uitoefening van het toezicht op de naleving van de Gedragscode.

Wij hebben het toezicht afgerond op de periode 1 januari tot en met 31 december 2012. Onderstaand zijn onze bevindingen opgenomen.

Gedragscode

In de Gedragscode is een aantal algemene bepalingen opgenomen met betrekking tot gedragsregels voor bestuursleden en andere verbonden personen van het pensioenfonds en een aantal specifieke bepalingen met betrekking tot privé-transacties.

SPD voldoet hiermee aan de verplichting een gedragscode op te stellen. SPD valt onder het gedragstoezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Hierdoor dient SPD te voldoen aan de effectentypische gedragsregels die zijn opgenomen in de Wft en het Besluit Marktmisbruik Wft. De huidige versie van de Gedragscode stamt uit 2008. Op zich voldoet de Gedragscode. Het blijft een aandachtspunt om eventueel het Verantwoordingsorgaan onder de werking van de Gedragscode te brengen. Hierover is in het verleden reeds van gedachten gewisseld maar hier is nog geen besluit over genomen. In 2011 is bij voorbeeld een voorstel gedaan voor een light versie van de Gedragscode voor het Verantwoordingsorgaan. Naar aanleiding van een bespreking in het Verantwoordingsorgaan zijn er vragen gesteld en opmerkingen gemaakt door het VO. Deze zijn door ons van commentaar voorzien. Het VO was het echter nog niet eens met de voorliggende tekst en zou met een eigen voorstel komen. Gezien de aanstaande wijzigingen in de governance-structuur van het fonds, zal dit te zijner tijd geagendeerd worden. Wij kunnen op dat moment een vergadering bezoeken om een ander toe te lichten.

De verbonden personen is verzocht de vereiste Verklaringen inzake de Gedragscode te ondertekenen. Alle verbonden personen hebben de Verklaring ondertekend.

De voorzitter heeft ons bericht over de aan hem gemelde issues.

Er zijn geen pogingen van zakelijke relaties of aspirant relaties tot oneigenlijke beïnvloeding gemeld.

Er zijn geen meldingen ontvangen van relatiegeschenken boven €50,-. Er zijn geen meldingen ontvangen van goederen en diensten van zakelijke relaties.

Geen van de verbonden personen heeft een uitnodiging van derden in de zin van artikel 5 lid 2 van de Gedragscode gemeld.

Het aangepaste overzicht met nevenfuncties van de bestuursleden is beoordeeld.

Er zijn geen overtredingen van de Gedragscode geconstateerd.

Nederlands Compliance Instituut,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'B.M. Peters', written in a cursive style with a long horizontal stroke extending to the right.

B.M. Peters
Capelle aan den IJssel, 26 april 2013